

## Inleiding

### ChristenUnie, partij in de samenleving

Verkiezingen gaan over mensen. Over u en over mij. Over onze ouders, onze kinderen, onze burens, de leerkracht op de school, onze werkgever en onze werknemers. Ze gaan over ons en onze manier van samenleven. Wij geloven dat mensen geschapen zijn door God en dat Hij ons aan elkaar gegeven heeft om samen te leven. Om een samenleving te vormen. De ChristenUnie gelooft dat het in onze samenleving om veel meer gaat dan om geld en bezit. Het gaat vooral om zinvol leven, vrijheid en veiligheid. Wij willen geen samenleving waarin ons verteld wordt wat we moeten denken en doen, maar wij willen vrijheid om te geloven en om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Wij willen een gemeente waar een bescheiden overheid ruimte biedt aan inwoners die maatschappelijk initiatief tonen. We willen een wereld waarin we omzien naar elkaar. Een wereld die leefbaar blijft, ook voor onze kinderen.

### Een samenleving met toekomst

In onze samenleving zijn normen en waarden niet vanzelfsprekend meer, de aanhoudende migratie van vluchtelingen plaatst ons voor grote uitdagingen, de hervormingen van het zorgstelsel zijn ingrijpend geweest, mensen dreigen tussen wal en schip te vallen en de manier waarop we met elkaar de samenleving vorm geven, staat meer ter discussie dan ooit.

De ChristenUnie onderkent dit en vindt dat het daarom meer dan ooit belangrijk is om te geloven in een gemeente waar het niet meer gaat om 'ik' maar steeds meer om 'wij'. In een politiek van *draagkracht* en *draagvlak*.

Daarom gaan wij met dit programma van hoop de komende verkiezingen in. Een programma met plannen voor Den Helder dat laat zien dat de ChristenUnie wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen meetelt. Wij investeren in zorg voor elkaar, in de cruciale rol van gezinnen, een dienstbare en rechtvaardige overheid, integer leiderschap, godsdienstvrijheid, een duurzame economie en een zorgvuldige omgang met Gods schepping.

Dit vatten we samen in onze kernboodschap. De ChristenUnie:

- ✚ zorgt dat iedereen meetelt;
- ✚ investeert in de toekomst van kinderen;
- ✚ werkt vanuit een zorgvuldige omgang met Gods schepping.

Zet je in voor de bloei van de stad waarin je woont, want de bloei van de stad is ook jullie bloei. (Jeremia 29:7)

### Geef geloof een stem

Bij het zoeken naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd laten wij ons als christelijke partij inspireren door de Bijbel. In de Bijbel gaat het over mensen, over samenleven en ook over de overheid. De Bijbel heeft een bevrijdende boodschap die hoop geeft voor de toekomst. Wij geloven daarom dat christelijke uitgangspunten in de politiek relevant zijn voor Den Helder.

De ChristenUnie-politici maken deel uit van een beweging van maatschappelijk betrokken christenen die op tal van plekken in de samenleving hun geloof een stem geven en hun geloof niet bewaren voor de kerk of thuis maar uitdelen in de maatschappij; die bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen en samen te werken voor een betere samenleving.

Wij beseffen heel goed dat de overheid niet alle vraagstukken kan oplossen. De samenleving is niet maakbaar. De overheid is er volgens de ChristenUnie wel om het zwakke te beschermen en het sterke te reguleren om zo vrede te stichten. De Bijbel roept ons op om recht te doen, trouw te zijn en nederig de weg te gaan die God van ons vraagt (Micha 6:8).

De ChristenUnie is een landelijke, christelijke netwerkpartij. Dat biedt stabiliteit. Onze lokale standpunten zijn niet ad hoc opgeschreven maar gebaseerd op onze christelijke uitgangspunten. Tegelijk biedt het feit dat de ChristenUnie actief is op alle niveaus van het openbaar bestuur uitstekende mogelijkheden om af te stemmen en om lokale zaken provinciaal of landelijk aan de orde te stellen (en andersom).

### **Van christenen voor alle mensen**

De ChristenUnie is een partij van christenen voor alle mensen. Wij willen de liefde van God voor deze wereld, voor Nederland, voor Den Helder uitstralen en doorgeven. Doe met ons mee.  
Geef geloof een stem!

## Inhoudsopgave

|                                               |    |
|-----------------------------------------------|----|
| Inleiding .....                               | 1  |
| Inhoudsopgave .....                           | 3  |
| Hoofdstuk 1: Betrouwbare overheid .....       | 4  |
| 1.1 Vertrouwen .....                          | 4  |
| 1.2 De gemeente, dat zijn we samen .....      | 4  |
| 1.3 Financiën .....                           | 6  |
| 1.4 Privacy .....                             | 7  |
| Hoofdstuk 2: Veiligheid .....                 | 9  |
| 2.1 Een veilige samenleving .....             | 9  |
| Hoofdstuk 3: Zorg .....                       | 13 |
| 3.1 Volksgezondheid .....                     | 13 |
| 3.2 Zorg voor kwetsbare inwoners .....        | 14 |
| 3.3 Zorg voor vluchtelingen .....             | 18 |
| Hoofdstuk 4: Gezin, jeugd en onderwijs .....  | 20 |
| 4.1 Zorg voor kinderen en jongeren .....      | 20 |
| 4.2 Onderwijs .....                           | 22 |
| Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen .....            | 24 |
| Hoofdstuk 6: Kunst, cultuur en sport .....    | 27 |
| Hoofdstuk 7: Economie .....                   | 30 |
| Hoofdstuk 8: Energie, klimaat en milieu ..... | 34 |
| 8.1 Energieke gemeente .....                  | 34 |
| 8.2 Afvalinzameling .....                     | 36 |
| 8.3 Toekomstbestendig waterbeheer .....       | 36 |
| Hoofdstuk 9: Wonen en ruimte .....            | 38 |
| 9.1 Wonen .....                               | 38 |
| 9.2 Ruimte .....                              | 40 |
| Hoofdstuk 10: Mobiliteit .....                | 42 |

# Hoofdstuk 1: Betrouwbare overheid

## Waar staat de ChristenUnie voor?

Bij de ChristenUnie staat de samenleving centraal. Een samenleving die niet het werk is van de overheid maar van mensen en maatschappelijke verbanden samen.

De gemeente heeft dus een bescheiden rol en heeft vooral als taak de kracht in de samenleving te versterken. Ze staat daarom naast mensen om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid maar ook om mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. Dit vraagt om maatwerk: de een heeft die ondersteuning sneller nodig dan de ander. Voor kwetsbare mensen die het echt niet zelf of samen met anderen kunnen, biedt de overheid een vangnet.

Inwoners moeten een beroep kunnen doen op de overheid als hun vrijheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is. Om die reden is het goed dat de overheid op een aantal belangrijke terreinen ook grenzen aangeeft, handhaaft, normeert en kadert.

## 1.1 Vertrouwen

Het vertrouwen in de politiek en in de overheid staat onder druk. De ChristenUnie ziet dat en neemt dat serieus. Wij zijn ervan overtuigd dat goed bestuur en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende samenleving. Net zo belangrijk is een samenleving die zich realiseert dat een overheid niet alles kan oplossen en zelf ook verantwoordelijkheid neemt.

De ChristenUnie zet in haar werk in de gemeenteraad in op luisteren en samenwerken. Het wel of niet deelnemen in een coalitie is daarbij niet doorslaggevend. Het innemen van standpunten in de raad wordt primair bepaald door de uitgangspunten van de partij, die o.a. zijn vastgelegd in dit programma. Als fractie willen we betrouwbaar en constructief bekend staan in Den Helder.

De ChristenUnie wil bijdragen aan het herstel van vertrouwen door:

- ✚ open, herkenbaar en betrokken aanwezig te zijn in Den Helder;
- ✚ in te zetten op goede relaties met burgers en tussen openbaar bestuur en burgers;
- ✚ eerlijk te zijn en geen beloftes te doen die niet zijn na te komen;
- ✚ er voor te zorgen dat politieke processen zoveel mogelijk in de openbaarheid plaatsvinden;
- ✚ de bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente hoge prioriteit te geven;
- ✚ het onderwerp integriteit continu aandacht te geven.

## 1.2 De gemeente, dat zijn we samen

De ChristenUnie wil dat inwoners zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en - samen met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving oppakken.

De gemeente moet op haar beurt dan wel open staan voor initiatieven van inwoners, maar ook voor initiatieven van instellingen, bedrijven en kerken. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren in bijv. coöperaties en daarmee verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van

duurzaamheid, zorg, lokale economie of wijkbeheer. Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente, om minder administratieve lasten en bureaucratie. Kortom, om een college en raad die durven los te laten.

De ChristenUnie wil inzetten op het meedenken van inwoners, platforms en comités voorafgaande aan beleidsvorming in de raad. Burgerinitiatieven willen we ruimhartig verwelkomen en participatie stellen we op prijs. Wel letten we erop dat de gemeenteraad vanaf het begin heel duidelijk is over de ruimte die er is voor burgerparticipatie. Dat steekt nauw. Aan de ene kant niet pas het gesprek aangaan als keuzes al gemaakt zijn maar ook geen ongecontroleerde burgerparticipatie.

Inwonerpeilingen, experimenten met nieuwe vormen van vertegenwoordiging en andere manieren om inwoners te betrekken bij de besluitvorming moeten aanvullend zijn op het mandaat dat via de verkiezingen door de inwoners is gegeven. Juist bij belangentegenstellingen is het de gemeenteraad, die als hoeder van het algemeen belang, knopen doorhakt. Het lokaal bestuur blijft eindverantwoordelijk.

Raadgevende referenda zijn geen oplossing bij complexe politieke vraagstukken. Het feit dat de uitslag niet bindend is, levert verwarring en ontevredenheid op. En bovendien: raadsleden zijn gekozen om zorgvuldig alle belangen af te wegen en weloverwogen besluiten te nemen. Laat hen het werk doen waar ze mandaat voor gekregen hebben.

### Overheid en inwoner

De gemeente heeft een aantal belangrijke kerntaken, zoals veiligheid, (jeugd-)zorg, maatschappelijke ondersteuning, ruimtelijke ordening en duurzaamheid. Zelfs bij die taken waar zij een primaire verantwoordelijkheid heeft, zoekt zij steeds zoveel mogelijk samenwerking met de samenleving (inwoners, bedrijven, organisaties, kerken, scholen enzovoort). Er moet ruimte zijn voor inwoners die verantwoordelijkheden op zich nemen (bijv. in coöperaties) op het gebied van duurzaamheid, energie, zorg, lokale economie of wijkbeheer.

De ChristenUnie waardeert het eigene van wijken/buurtten. De gemeente moet alle mogelijkheden benutten om bewoners van buurten (wijken) te betrekken bij zaken die hen raken. De ChristenUnie gaat voor specifiek wijkenbeleid. De kracht van de wijk/buurt is daarbij uitgangspunt:

- ✚ voor een betrokken wijkenbeleid kiest de ChristenUnie voor het inzetten van wijk/buurt-ambassadeurs mogelijk ook per straat (dit zijn mensen die met beide benen in de buurt staan en een makkelijke toegang hebben tot ambtenaren, raadsleden en wethouders);
- ✚ de ChristenUnie wil wijken/buurtten eigen verantwoordelijkheid geven ondersteund met eigen budgetten;
- ✚ buurtplatforms/wijkorganen/coöperaties worden gefaciliteerd om hun belangen-vertegenwoordigende rol te kunnen vervullen waarbij voorwaarde is dat er een duidelijk draagvlak voor de vereniging in de wijk moet worden aangetoond;
- ✚ indieners van burgerinitiatieven worden niet van het kastje naar de muur gestuurd maar de gemeentelijke organisatie hanteert hiervoor een eenvoudig systeem/loket (voor een dergelijk

beleid is het noodzakelijk beleidsvrijheid te geven om kleine projecten slagvaardig te kunnen aanpakken);

- ✚ meer vertrouwen minder regels daarom komt het college elk jaar met voorstellen voor regels die geschrapt, vereenvoudigd of samengevoegd kunnen worden;
- ✚ wijken krijgen meer eigen mogelijkheden om keuzes te maken die passen bij de wijk;
- ✚ raadsleden en/of wethouders hebben regelmatig een vrij toegankelijk inloop-uur in het wijkcentrum of andere centrale plek in de wijk.

### **Gemeentelijke herindeling en samenwerking**

Samenwerking of fusie van gemeenten moet 'van onderop' plaatsvinden. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeenteraden van de individuele gemeenten hiertoe besluiten. Zij vormen de onderste en daarmee de verantwoordelijke bestuurslaag.

Uitgangspunt voor de ChristenUnie is, dat de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie (ook wel bestuurskracht genoemd) voldoende moet zijn en blijven. Als deze bestuurskracht tekortschiet, is de gemeenteraad de eerstverantwoordelijke om te gaan zoeken naar versterking van deze bestuurskracht. De ChristenUnie kiest daarbij niet op voorhand voor fusie of samenwerken.

De ChristenUnie wil minder bestuurlijke drukte. Bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen (GR) of Verbonden Partijen vragen een kritische houding. De ChristenUnie is niet per definitie tegen gemeenschappelijke regelingen en/of Verbonden Partijen maar deze dienen op z'n minst de mogelijkheid in zich te hebben dat de individuele gemeente eigen beleid kan blijven formuleren. Ook is belangrijk dat de raad zicht en controle houdt op besluiten die een GR of Verbonden Partij neemt:

- ✚ keuzes voor schaalvergroting (samenwerking met andere gemeenten in allerlei gradaties) worden gemaakt op basis van inhoud, kwaliteit, draagvlak en herkenbaarheid;
- ✚ de ChristenUnie steunt (het wettelijk mogelijk maken van) initiatieven die kaderstelling en controle rondom samenwerkingsverbanden versterken;
- ✚ de gemeenteraad maakt afspraken over hoe GR-en en/of Verbonden Partijen vanuit de raad worden gevoed en gecontroleerd.

### **1.3 Financiën**

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen. Structurele uitgaven, zoals voor wegen en onderwijshuisvesting, moeten kunnen worden betaald uit vaste inkomsten.

Alle burgers betalen mee, hetzij via de afdracht van de rijksoverheid, hetzij via de gemeentelijke belastingen zoals de Onroerende Zaak Belasting (ozb). Uiteraard is er voor mensen met weinig financiële draagkracht, maatwerk mogelijk.

In de afgelopen periode is het takenpakket van de gemeenten flink uitgebreid. Hierbij zijn de financiële risico's toegenomen. Daarmee is de noodzaak versterkt om alle risico's beter in beeld te

brengen en te beheersen. Toekomstige generaties mogen niet worden opgezadeld met de gevolgen van slecht (financieel) beleid van hun voorgangers.

### **Politiek is kiezen**

Het begint allemaal met het inzichtelijk maken in de begroting en jaarrekening van de prestaties die voor de beschikbare financiën worden uitgevoerd en zijn gerealiseerd. Publieke middelen zijn per definitie schaars; er zijn altijd meer wensen dan er geld beschikbaar is. De gemeenteraad moet zorgvuldig de verschillende wensen, noden en belangen kunnen afwegen. Bij bezuinigingen moeten de posten die te maken hebben met de nood van individuele burgers, zorg, veiligheid, beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen worden ontzien.

De nieuwe voorschriften voor begroting en jaarrekening zijn gericht op transparantie en betere vergelijkbaarheid met andere gemeenten.

De gemeente koopt duurzaam en circulair in. Keuzes en resultaten zijn meetbaar.

De gemeente als ambtelijke organisatie moet blijven werken aan doelgerichtheid en efficiëntie.

Rekenkameronderzoeken kunnen daarbij behulpzaam zijn, mits ze gericht worden ingezet en geen (politiek) doel op zich worden:

- de ChristenUnie is voor experimenten met burgerbegrotingen waarbij het budgetrecht van de raad overeind blijft;
- de lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie;
- de dienstverlening van de gemeente (o.a. leges) zijn zover mogelijk kostendekkend waarbij voor het inkoopbeleid in Den Helder duurzame criteria een harde eis zijn (fairtrade, social return on investment en maatschappelijk verantwoord ondernemen door het mogelijk te maken dat (zorg)inkooporganisaties cao-lonen kunnen volgen);
- bezuinigen kan door kritisch te zijn op bekostigen van 'prestigeprojecten', subsidiëren van organisaties en activiteiten die ook met privaat geld kunnen worden bekostigd en inhuur van externe projectmanagers, adviesbureaus en dergelijke.

## **1.4 Privacy**

### **Bescherming van persoonsgegevens**

Voor een goede vervulling van de toegenomen wettelijke taken en verplichtingen heeft de gemeente de beschikking over veel gevoelige persoonsgegevens. Het koppelen van gegevens is nodig om snel de juiste zorg te kunnen leveren. Onduidelijke privacyregels leiden ertoe dat zorgverleners de veilige kant kiezen en daarmee goede hulpverlening in de weg staan.

Voor het vertrouwen in de overheid is het tegelijk van het grootste belang dat zorgvuldig met deze gegevens wordt omgegaan. Burgers hebben daar recht op want het recht op bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht. Inwoners moeten daarom goed geïnformeerd zijn over wat er met hun gegevens gebeurt.

De belangrijkste regels voor de omgang met persoonsgegevens zijn neergelegd in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en verder uitgewerkt in o.a. de Wmo (wet maatschappelijke ondersteuning) en de Jeugdwet. Vanaf 25 mei 2018 geldt in alle EU-lidstaten één privacywet: de AVG.

Deze wet legt de gemeente de verplichting op om aantoonbaar alles in orde te hebben voor wat betreft de bescherming van persoonsgegevens:

- ✚ elke medewerker van de gemeente die gevoelige persoonsgegevens verwerkt volgt een privacy training of heeft een dergelijke training gevolgd;
- ✚ medewerkers in het sociaal domein ontvangen werkinstructies om een zorgvuldige omgang met gevoelige persoonsgegevens te waarborgen;
- ✚ medewerkers in het sociaal domein wijzen cliënten zowel schriftelijk als mondeling op hun rechten op het gebied van privacy;
- ✚ het vergroten van het privacy bewustzijn in de gemeentelijke organisatie moet een belangrijk onderdeel uitmaken van de werkzaamheden van de privacy-officer en/of de Functionaris voor Gegevensbescherming;
- ✚ de gemeente stelt heldere privacy statements op;
- ✚ niet de angst voor boetes, maar een intrinsieke motivatie om zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens moet de basis vormen voor het voldoen aan privacywetgeving.



## Hoofdstuk 2: Veiligheid

### Waar staat de ChristenUnie voor?

Als inwoner van Den Helder wilt u veilig kunnen leven. Helaas is dat niet vanzelfsprekend. De overheid heeft de plicht om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden.

Elke buurt of wijk heeft een eigen aanpak nodig en inwoners moeten betrokken zijn bij het formuleren daarvan. Juist burgers, winkeliers, scholen, politie en woningcorporaties dragen bij aan goede buurten. Dat zijn buurten waarin jongeren veilig naar school gaan en ruimte hebben om te spelen, waarin ouders met een gerust hart wonen, werken en winkelen en waarin ouderen zonder zorg over straat kunnen, actief kunnen zijn en nog voluit van het leven kunnen genieten.

### 2.1 Een veilige samenleving

Ook bij de aanpak van veiligheidsproblemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. Hard waar het moet, zacht waar het kan, maar altijd met een hart. De ChristenUnie heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en stimuleert een effectieve, op herstel gerichte, aanpak van daders.

De gemeente stelt een integraal veiligheidsbeleid vast, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende buurten. Betrokkenheid van inwoners en organisaties is van groot belang bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij het stellen van prioriteiten bij de oplossing daarvan. In een veiligheidsplan staan doelen en verantwoordelijkheden van de organisaties die in samenwerking een rol spelen bij veiligheid. De ChristenUnie wil dat het integraal veiligheidsplan zo tijdig door de raad wordt vastgesteld, dat de gemeente invloed kan uitoefenen op het vaststellen van de prioriteiten voor de politie

Minstens één keer per jaar moet er overleg zijn tussen gemeenteraad, burgemeester, politie en Openbaar Ministerie waarin gesproken wordt over resultaten. Daarbij wordt ook verslag gedaan van de inzet van mensen en middelen, onderlinge samenwerking, aanrijdtijden e.d. van politie, brandweer en ambulances. De gemeenteraad moet een stevige vinger aan de pols houden bij beleid dat naar de veiligheidsregio's is verplaatst.

Burgers worden, als oren en ogen van de politie, actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de wijk en in huis. Dit kan door de inzet van Burgernet en van Internet, zoals WhatsApp-groepen in de wijk. Cameratoezicht is een prima middel, maar de ChristenUnie wil het beperkt (proportioneel) toepassen en inbedden in goede wetgeving (privacy) en in een goede cyclus van beleid, uitvoering en evaluatie.

De ChristenUnie stimuleert dat inwoners gemakkelijk melding kunnen maken van overlast, huiselijk geweld en crimineel gedrag, waarbij de politie contact legt met de melder over de resultaten. De mogelijkheid van het anoniem aangifte doen, biedt burgers in sommige gevallen veiligheid, maar is nog onvoldoende bekend. De ChristenUnie vraagt om voorlichting over deze mogelijkheid en zorgvuldig omgaan met de gegevens van de melder.

De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor burgers in de wijk en zijn coördinerende taak naar andere agenten en de gemeente toe om problemen in de wijk concreet aan te pakken:

- ✚ er wordt ingezet op extra beschikbaarheid en zichtbaarheid van de wijkagent;
- ✚ inwoners worden (eventueel per wijk) betrokken bij het opstellen van het veiligheidsplan en de prioriteiten;
- ✚ de burgemeester zorgt voor lage drempels voor het doen van (anonieme) aangifte en voor goede terugkoppeling door politie;
- ✚ er is een actieplan criminele jeugdbendes waarbij een combinatie van hard optreden en tegelijk perspectief bieden uitgangspunten zijn en ouders en onderwijs een belangrijke rol spelen;
- ✚ de kosten van vandalisme worden verhaald op daders en de gemeente publiceert regelmatig de resultaten hiervan en de omvang van de schade ten gevolge van vandalisme door middel van een 'vandalismemeter';
- ✚ betrek burgers bij veiligheid in hun directe omgeving d.m.v. Burgernet, en Buurtpreventie Apps;
- ✚ er is in Den Helder ruimte voor organisaties als Stichting Exodus die opvang en ondersteuning bieden aan (ex-)gedetineerden;
- ✚ geen raadgevende referenda maar wel vroegtijdig open en eerlijk burgers betrekken bij beleidskeuzes en/of grote ontwikkelingen;
- ✚ helder(s)e procesafspraken bij burgerparticipatie;
- ✚ de gemeente gebruikt bij schriftelijke communicatie met inwoners eenvoudig Nederlands (taalniveau B1).

## Drugs en drank

Mensen zijn geschapen door God. Zij zijn te waardevol om in drugs, drank, gokken of prostitutie zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijt te raken.

De ChristenUnie wil de aanwezigheid van coffeeshops en het gebruik van drugs en alcohol actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen. De gemeente moet bij aanwezige coffeeshops actief handhaven op de landelijk vastgestelde AHOJ-GI-criteria (verboden om te afficheren, harddrugs te verhandelen, overlast te veroorzaken, jeugd onder de 18 toe te laten of aan hen te verkopen, grote hoeveelheden te verhandelen en het ingezetenencriterium). Het afstandscriterium (minimaal 250 meter tot scholen) moet strikt gehandhaafd.

De lokale ChristenUnie is tegen het zelf telen van wiet door de gemeente en is geen voorstander van experimenten hiermee in Den Helder. Wiet is en blijft een verboden middel. Door het wietgebruik tegelijkertijd wel te gedogen geeft de overheid een dubbele boodschap af.

Tegen illegale hennepkwekerijen wordt hard opgetreden. Grow-shops worden verboden. De gemeente moet meer doen tegen het toenemende gebruik en de groeiende acceptatie van

synthetische drugs. Het dumpen van drugsafval levert enorme milieuschade op en gaat gepaard met illegaliteit en criminaliteit. De ChristenUnie wil dat Den Helder zich in de regio/provincie sterk maakt voor een taskforce drugs om druggerelateerde criminaliteit en overlast aan te pakken.

Met de Drank- en Horecawet van 2013 is de nodige ervaring opgedaan met gemeentelijke handhavingstaken. Deze handhaving vraagt om voldoende beschikbare en goed geschoolde handhavers. Wij vragen extra alertheid op de handhaving van leeftijdsgrenzen.

De ChristenUnie wil dat de strijd tegen drankmisbruik gevoerd wordt samen met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen:

- het aantal casino's en gokhallen moet verminderd en de vestiging van nieuwe wordt voorkomen.;
- de gemeente organiseert (zo nodig samen met andere gemeenten) voldoende toezichtcapaciteit voor de Drank- en Horecawet en gebruikt hiervoor regelmatig mystery guests;
- de gemeente Den Helder maakt zich in de regio/provincie sterk voor een taskforce drugs om druggerelateerde criminaliteit en overlast aan te pakken.

## Prostitutie

Prostitutie is mensonwaardig en gaat in tegen Gods bedoeling met seksualiteit. Criminaliteit, mensenhandel, uitbuiting, eenzaamheid en andere sociale problemen zijn de schrijnende werkelijkheid achter de schone schijn. Wij willen dat de gemeente zorg draagt voor voldoende hulp- en uitstapprogramma's voor prostituees. Regelmatige prostitutiecontrole is nodig om schrijnende situaties op te sporen, te handhaven en om hulp (via een uitstapprogramma) te kunnen bieden. Met de verschuiving van prostitutie van de clubs en bordelen naar het thuiswerken/via internet diensten aanbieden, neemt de onzichtbaarheid van de prostitutiebranche toe en daarmee ook het risico op illegaliteit, uitbuiting en mensenhandel. De ChristenUnie wil daarom nieuwe afspraken maken over preventie, opsporing, zorg en samenwerking.

Voor exploitanten moet ondernemen in deze sector zo moeilijk mogelijk gemaakt worden. Daartoe komt er een one-strike-you're-out-beleid. Na de 'out' wordt een pand herbestemd door de raad:

- Den Helder investeert in uitstapprogramma voor prostituees (in clubs en zelfstandig werkend) zeker nu het Rijk daar middelen voor beschikbaar stelt;
- wij willen een uitsterfbeleid voor bestaande seksinrichtingen en de vestiging van nieuwe voorkomen;
- de gemeente Den Helder zorgt voor een veilige opvang voor slachtoffers van loverboys, pooiers en mensenhandelaren;
- in verordeningen voor seksinrichtingen wordt opgenomen dat hulpverlening toegang heeft.

### **Mensenhandel en uitbuiting**

Mensenhandel komt niet alleen in de prostitutie voor maar ook in de horeca, de agrarische sector en productiewerk in de vorm van economische uitbuiting. Alle mogelijkheden om mensenhandel en uitbuiting tegen te gaan, moet de gemeente benutten. Dat betekent dat de verschillende gemeentelijke diensten goed samenwerken en alert zijn op signalen van mensenhandel en daarbij samenwerken met de partners zoals politie en OM.

### **Radicalisering**

Radicalisering vormt een bedreiging voor de manier waarop wij in Den Helder in vrijheid en veiligheid leven. Het kan levens verwoesten, drijft families tot wanhoop en laat professionals soms verslagen achter. Radicalisering ontstaat als personen of groepen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid zijn daar in de praktijk consequenties aan te verbinden. Naast het beschermen van de samenleving, heeft de overheid ook een taak bij het beschermen van de individuele (minderjarige) burger. Aanpak van radicalisering bestaat daarom tegelijk uit het weerbaar maken van individuen tegen radicaal gedachtengoed. Vooral jongeren die op zoek zijn naar hun plek in de samenleving zijn kwetsbaar. Het is daarmee niet alleen een veiligheidsvraagstuk maar ook een maatschappelijk vraagstuk.

### **Ondermijning: verwevenheid tussen boven- en onderwereld**

Gemeenten moeten zich bewust zijn van de invloed van grootschalige criminele organisaties, o.a. op de ontwikkeling van het onroerend goed in de gemeente. Criminelen gebruiken vastgoed om crimineel verkregen gelden wit te wassen. Door een oplettende houding van gemeentebesturen kunnen zij deze ontwikkelingen op het spoor komen. Bijvoorbeeld door aandacht te schenken aan het gebruik van winkelpanden (kap- en massagesalons) of horecapanden die aanwezig zijn op een manier die nauwelijks rendement kan opleveren. De ChristenUnie is er voorstander van de wet Bibob (bevordering integriteit bij openbaar bestuur) gericht en zo veel als mogelijk is, in te zetten. Verouderde vakantieparken blijken regelmatig broeinesten van criminaliteit, zoals witwaspraktijken, te zijn. Dat vraagt om (extra) handhaving en beleid. De gemeente werkt hierbij nauw samen met het RIEC (Regionale Informatie en Expertise Centra):

- de gemeente Den Helder komt met een plan van aanpak Ondermijning ter bestrijding van verwevenheid boven- en onderwereld en daarmee aanpakken van de georganiseerde (grootschalige) criminaliteit;
- de burgemeester is hoeder van de integriteit en daarmee ook vertrouwenspersoon voor raad en college en stelt een tweede vertrouwenspersoon aan, waarbij ervoor wordt gezorgd dat er altijd een man en een vrouw vertrouwenspersoon zijn.

## Hoofdstuk 3: Zorg

### Waar staat de ChristenUnie voor

De ChristenUnie gelooft in een samenleving die is gebaseerd op naastenliefde.

Eén van de kenmerken van de samenleving van nu is dat bijna iedereen deel uit maakt van een of meerdere netwerken van mensen, zoals gezinnen, klassen in scholen, vriendengroepen, de straat en de buurt, online netwerken en sociale media. Tegelijk is er sprake van individualisme en van eenzaamheid en zijn er mensen die niet mee kunnen komen.

We hebben een periode van grote bezuinigingen en hervormingen gehad waardoor inwoners veel meer dan vroeger zelf verantwoordelijk zijn geworden voor het regelen van ondersteuning. Dit heeft geleid tot teleurstelling en zorgen. Er zijn ook mensen tussen wal en schip beland. De ChristenUnie blijft inzetten op een participatiesamenleving; het is belangrijk dat mensen elkaar als het kan helpen en voor elkaar zorgen. Tegelijk moet de gemeente zorgen voor passende ondersteuning en hulp aan mensen, die het niet op eigen kracht redden.

De ChristenUnie wil in Den Helder bijdragen aan een samenleving waarin iedereen ertoe doet en meedoet. De gemeente Den Helder heeft in de afgelopen periode veel meer taken gekregen en dus een grote verantwoordelijkheid als het gaat om de zorg voor kinderen, jongeren en kwetsbare inwoners. Niet alles in dit proces is goed gegaan, maar de ChristenUnie steunt de veranderingen omdat het goed is om een samenhangend zorg- en preventieaanbod zo dicht mogelijk bij onze bewoners te organiseren.

De ChristenUnie wil de inkoop voor jeugd, Wmo en beschermd wonen integraal gaan organiseren. Dus één contract voor alle domeinen om te benadrukken dat Den Helder uitgaat van de leefwereld van mensen en niet van de wettelijke kaders. Uitgangspunt van de ChristenUnie is dat elk mens waardevol is en dat die waarde niet afhangt van prestaties, gezondheid, seksuele geaardheid, afkomst, leeftijd, gewenstheid of geluk. Al het leven, in gaafheid en gebrokenheid, verdient het om tot ontplooiing te komen, te participeren, om te worden beschermd en om zorg te ontvangen als dat nodig is.

### 3.1 Volksgezondheid

Gezondheid is van invloed op prestaties op school, op het werk en in de maatschappij. Een gezonde leefstijl is eerst en vooral een verantwoordelijkheid van mensen zelf, maar gaat ook de maatschappij aan. Door te investeren in preventie zorgen we ervoor dat mensen (langer) gezond blijven. Wij willen dat jongeren gezond en vrij van verslaving opgroeien.

De gemeente is verantwoordelijk voor de instandhouding van de (regionale) gezondheidsdienst (GGD) en daarmee voor het uitvoeren van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg. De levensverwachting van inwoners verschilt regelmatig per wijk. De ChristenUnie maakt zich daar zorgen over en zet zich in om deze verschillen tegen te gaan:

- ✚ in alle wijken wordt er (op maat) voor jong en oud ingezet op preventie in de vorm van leefstijlverbetering;

- ✚ de gemeente Den Helder gaat door met het project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG);
- ✚ De gemeente stelt voor het ontwikkelen van het lokale gezondheidsbeleid en voor het bepalen van prioriteiten, een gemeentelijk gezondheidsprofiel of verschillende wijkgezondheidsprofielen op.

### 3.2 Zorg voor kwetsbare inwoners

De ChristenUnie is groot voorstander van zorg die dichtbij is georganiseerd. Zorg op een menselijke schaal en met een menselijk gezicht.

In toenemende mate wordt er een beroep gedaan op hulpverlening binnen de kerken. Kerken pakken steeds vaker maatschappelijke taken op. Deze constructieve rol en toegevoegde waarde vragen, met inachtneming van de scheiding tussen kerk en staat, om wederzijds respect en om versterking van de contacten tussen overheid en kerken (diaconieën).

De komende tijd zal de gemeente vol moeten inzetten op het weghalen van de schotten tussen hulp, zorg en participatie en het voorkomen en verminderen van bureaucratie. De ChristenUnie wil dat er gedacht wordt vanuit de zorgvraag van burgers. Een keukentafelgesprek wordt een gesprek waarin de zorgvrager zelf aangeeft wat hij of zij nodig heeft, welke richting van hulpverlening wordt ingezet, wie kan helpen en ondersteunen bij het hervinden van de eigen kracht. Medewerkers die namens de gemeente gesprekken voeren met hulpvragers krijgen mandaat om toezeggingen te doen over schuldhulpverlening, indicaties voor respijtzorg, Wmo-voorzieningen en jeugdhulp. Alleen dan wordt integraal indiceren mogelijk:

- ✚ bij aanvragen van inwoners voor ondersteuning door de gemeente wordt een gesprek gevoerd met de aanvrager, samen met andere gezinsleden, mantelzorgers of een onafhankelijke cliëntondersteuner;
- ✚ integrale afwegingen worden gemaakt in één beschikking voor zowel Wmo, jeugdhulp, participatiewet, minimabeleid enzovoort;
- ✚ de aanvrager wordt indien gewenst actief ondersteund door een onafhankelijke adviseur bij het formuleren van een hulpvraag en bij het kiezen van de juiste oplossingen;
- ✚ de mogelijkheid van Eigen-krachtconferenties en de verplichting tot het aanbieden van een familiegroepsplan moet worden opgenomen in de lokale (Wmo-) verordeningen en actief worden aangeboden;
- ✚ de ChristenUnie wil dat het PGB-gebruik (persoonsgebonden budget) mogelijk blijft en dat inwoners die mogelijkheid kennen om zo altijd identiteitsgebonden of andere noodzakelijke zorg in te kunnen kopen als deze niet gecontracteerd is;
- ✚ er is structureel overleg tussen kerken (diaconieën) en de gemeente om kerken een volwaardige plaats te geven in de sociale structuur van de stad /de wijken;
- ✚ een eigen bijdrage voor zorg/ondersteuning mag nooit leiden tot zorgmijding;
- ✚ de ChristenUnie wil meer hergebruik en delen van (zorg-)middelen;

- de gemeente werkt in overleg met onderwijs, bibliotheken en wijkteams de aanpak van laaggeletterdheid;
- de gemeente organiseert een onafhankelijke ombudsfunctie, die kan bemiddelen tussen cliënten en gemeente.

### Personen met verward gedrag

Het aantal personen met verward gedrag op straat neemt toe. Er zijn veel minder GGZ-bedden en problemen worden niet tijdig herkend en soms blijft hulp uit. De ChristenUnie wil bijsturen waar nodig. Daarbij zet de gemeente in op vernieuwende vormen van zorg. Mensen die verward gedrag vertonen horen in ieder geval niet thuis in een politiecel. De samenleving zal ook meer oor en oog moeten krijgen voor burens die 'anders' zijn:

- samen met de GGZ worden afspraken gemaakt hoe mensen met verward gedrag in hun eigen situatie kunnen worden ondersteund, hoe netwerken betrokken worden en hoe wordt voorkomen dat mensen afhankelijk worden van de GGZ;
- de gemeente zet, in het kader van het hervinden van de eigen kracht, in op zelfhulpgroepen voor mensen met verward gedrag en op de beschikbaarheid van woonruimte;
- de politie, de GGZ, de Spoedeisende Hulp-afdeling van het ziekenhuis en de wijkteams maken afspraken over wat te doen bij het aantreffen van mensen met verward gedrag om te voorkomen dat deze mensen in een politiecel terecht komen;
- we investeren in beschermd wonen en in de zorg voor mensen met GGZ-problematiek die thuis wonen (24/7 ambulante psychische zorg in de wijk, inloophuizen en time-out voorzieningen voor kortdurende opname).

### Mantelzorgers

Dagbesteding en respijtzorg zijn belangrijk om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Daarom zet de ChristenUnie in op respijtzorg, waardering van de mantelzorger en het proactief benaderen van mensen die mantelzorger zijn geworden:

- de gemeente ontwikkelt een ruim aanbod in mantelzorgondersteuning, waaronder een respijtzorgvoorziening;
- de gemeente wijst mensen die mantelzorger zijn of worden actief op ondersteuning;
- de gemeente ontwikkelt een visie op informele zorg en de manier waarop de informele zorg zich verhoudt tot de formele zorg;
- de gemeente faciliteert de coördinatie van informele zorg.

### Vrijwilligers

De gemeente kent vele vrijwilligers en is trots op al het werk wat vrijwilligers verzetten. Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde binnen onze samenleving. Daarom wil de gemeente vrijwilligerswerk faciliteren en niet moeilijker maken door extra regels of beperkingen. Dit geldt voor het doen van

vrijwilligerswerk naast een uitkering, maar ook voor het geven van mantelzorg naast een baan en het activeren van vluchtelingen door middel van vrijwilligerswerk. Vrijwilligers kunnen, indien nodig, een gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) verkrijgen.

### **Iedereen telt mee en doet mee**

In de afgelopen periode is het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, mede dankzij inspanningen van de ChristenUnie, geratificeerd. Een inclusieve samenleving is daardoor dichterbij gekomen. Maar de ChristenUnie wil verder.

Mensen met een beperking moeten mee kunnen doen. Ook daarvoor wil de ChristenUnie zich vol inzetten. Om die reden wil de ChristenUnie een inclusie-agenda opstellen voor Den Helder om zo werkelijke stappen te maken naar de inclusieve samenleving. De gemeente zorgt dat haar gebouwen en voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle inwoners.

De openbare ruimte en het openbaar vervoer wordt op zo'n manier ingericht dat mensen met een beperking zich thuis voelen in Den Helder en zich er zelfstandig kunnen redden.

De gemeente werkt aan het ontwikkelen én uitvoeren van een lokale inclusie-agenda. De doelgroep wordt hier actief bij betrokken. Er komt een campagne om de acceptatie van handicaps en beperkingen te bevorderen. De gemeente zorgt ervoor dat (gemeentelijke) evenementen toegankelijk zijn voor bezoekers met een beperking. De gemeente Den Helder zoekt actief naar mogelijkheden om kinderen met een beperking te laten sporten.

### **Langer zelfstandig wonen en Ouderenvoorzieningen**

Steeds meer mensen met een zorgvraag moeten langer thuis blijven wonen. Woningen moeten dus geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking. De ChristenUnie vindt dat de gemeente Den Helder daarin, samen met woningeigenaren en woningcoöperaties een grote verantwoordelijkheid heeft. Niet alleen woningen maar ook de openbare ruimte moet toegankelijk en veilig zijn en uitnodigen tot ontmoeting en activiteiten. Het sluiten en centreren van voorzieningen is voor de ChristenUnie dan ook een punt van zorg en aandacht.

Ouderen betekenen veel voor onze samenleving. Ze hebben bijgedragen aan het functioneren van de samenleving zoals die nu is. Daarom verdienen ouderen aandacht en steun, juist in deze tijd. Veel ouderen functioneren prima en weten lang hun weg zelfstandig of met zelf georganiseerde hulp of netwerken te vinden. Maar vaak ontstaat door lichamelijke of geestelijke klachten een verminderde mobiliteit. Eenzaamheid wordt zo een steeds groter risico. De ChristenUnie heeft hier oog voor en zet zich in om eenzaamheid te bestrijden:

- ✚ woningeigenaren krijgen voorlichting over het levensloopbestendig maken van hun woning;
- ✚ de gemeente biedt de Blijvers-lening aan zodat particulieren hun woning makkelijker kunnen aanpassen;
- ✚ er komen afspraken met woningcorporaties om woningen geschikt te maken voor bewoners die zware zorg nodig hebben;



- ✚ er zijn voldoende aangepaste zorgwoningen, ook voor de groep jongvolwassenen met een psychiatrische achtergrond;
- ✚ in overleg met de wijk, diaconieën of verenigingen wordt gekeken hoe voorzieningen met een sociale functie open kunnen blijven, bijvoorbeeld door zelfbeheer;
- ✚ sport en bewegen voor ouderen wordt een speerpunt in het gemeentelijke sportbeleid;
- ✚ de ChristenUnie wil dat ouderen (ouder dan 70 jaar) standaard een bezoek krijgen vanuit het wijkteam/welzijnsorganisaties om (verborgen) problemen, zoals eenzaamheidsproblematiek op te sporen, waarbij zingeving een bespreekbaar onderwerp is en zo nodig maakt de gemeente hiervoor gebruik van deskundigheid van kerken of andere religieuze organisaties;
- ✚ Den Helder is een dementievriendelijke gemeente;
- ✚ de website van de gemeente is 'ouderenproof' met een actuele sociale kaart die ook in gedrukte vorm beschikbaar is;
- ✚ de openbare ruimte moet veilig en toegankelijk zijn en ruimte bieden voor ontmoeting.

## **Verslaving**

Mensen zijn te waardevol om zich te verliezen in verslavingen aan alcohol, roken, drugs, seks en/of gokken. De ChristenUnie wil dat preventie in het lokale gezondheidsbeleid een belangrijke plek krijgt. Niet alleen gericht op alcohol en softdrugs maar ook gameverslaving en het gebruik van synthetische drugs. De opkomst en acceptatie van het gebruik hiervan is zorgelijk. De risico's van het gebruik van pillen als XTC en MDMA zijn groot. Voorlichting op scholen en bij feesten moet vooral gericht zijn op preventie en pas dan op het veilig gebruik en controle ervan (zie voor meer over dit onderwerp, hst 2 Veiligheid).

## **Opvangvoorzieningen**

De gemeente heeft de verplichting mensen die door wat voor oorzaak dan ook geen dak boven het hoofd hebben, opvang te bieden. Opvang heeft als doel te voorzien in basisbehoeften, mensen tot rust te laten komen en vervolgens te begeleiden naar noodzakelijke hulp en uiteindelijk weer naar zelfstandigheid:

- ✚ er is voldoende en adequate opvang voor dak- en thuislozen en niemand in Den Helder slaapt op straat;
- ✚ opvang is zo kort en zo sober mogelijk en cliënten worden zo mogelijk verplicht via een hulptraject stappen te zetten om het eigen leven weer op te pakken.;
- ✚ voor jongeren en gezinnen wordt snelle en adequate opvang georganiseerd;
- ✚ de gemeente zorgt voor (eventueel tijdelijke) woonvormen voor mensen met een acute woonbehoefte, bijvoorbeeld door scheiding of schulden.

## Prostitutie

Prostitutie is geen gewoon beroep. Mensen zijn te waardevol om te werken in de prostitutie.

Prostitutiecontrole en controle door de GGD vinden structureel plaats, ook om prostituees te kunnen benaderen om hen te bewegen met behulp van een uitstapprogramma, het werk in de prostitutie achter zich te laten (N.B. zie voor meer over dit onderwerp, hst 2 Veiligheid). Onder jongeren speelt sexting en grooming een steeds grotere rol. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders en scholen samen optrekken als het gaat om voorlichting en hulpverlening:

- ✚ wijkteams/professionals volgen een training om loverboysituaties en gevallen van mensenhandel (thuisprostitutie) in de wijk te herkennen en maken afspraken met de politie over handhaving, melding en begeleiding;
- ✚ er wordt door de gemeente bij scholen aangedrongen op het geven van voorlichting aan zowel ouders als aan jongeren over sexting, grooming en loverboys.

## 3.3 Zorg voor vluchtelingen

De gemeente Den Helder is verantwoordelijk voor goede opvang van vluchtelingen. Mensen die huis en haard hebben verlaten moeten een veilig onderkomen krijgen. We zijn ons er van bewust dat het draagvlak hiervoor soms kwetsbaar is. Daarom willen we dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren, maar ook dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij. De ChristenUnie pleit allereerst voor gespreide, kleinschalige opvang van vluchtelingen. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers) verdienen bijzondere aandacht. Het percentage dat voor problemen zorgt en een opleiding niet afmaakt is hoog.

De gemeente moet de taakstelling voor huisvesting van statushouders halen, maar moet ook bewaken dat dit niet tot verdringing op de huizenmarkt leidt. Dit kan door (tijdelijk) extra huisvesting te realiseren, en door het verbouwen van bijvoorbeeld kantoorpanden tot woningen. Gemeenten dienen hier zo nodig actief het gesprek over aan te gaan met het provinciebestuur.

'Asielzoekerswijken' of 'vluchtelingenflats' zijn absoluut onwenselijk, daarom is spreiding belangrijk. Nieuwkomers moeten zo snel mogelijk deel kunnen nemen aan (vrijwilligers)werk en participeren in verenigingen. Mogelijkheden om actief kennis te maken met en deel te nemen aan de maatschappij helpen nieuwkomers bij hun integratie. Initiatieven vanuit de samenleving die hiervoor georganiseerd worden, verdienen aanmoediging en ondersteuning. Belangrijk is tegelijk dat nieuwkomers leren dat de Nederlandse normen en waarden leidend zijn.

De ChristenUnie vindt dat iedereen recht heeft op onderdak. Dat geldt ook voor uitgeprocedeerde asielzoekers en Staten-lozen. Zolang de buitenschuldregeling onvoldoende werkt of landen van herkomst onvoldoende meewerken aan terugkeer mogen uitgeprocedeerden daar niet de dupe van zijn. Gemeenten moeten tenminste minimale opvang (bed, bad en brood) bieden:

- ✚ de gemeente neemt haar verantwoordelijkheid voor het, verspreid over de wijken, huisvesten van statushouders en indien nodig worden er extra (tijdelijke) woningen of alternatieve woonvormen gerealiseerd;

- ✚ activiteiten vanuit de samenleving die taal en participatie van nieuwkomers bevorderen worden omarmd;
- ✚ voor AMV'ers wordt er in overleg met het COA en het lokale onderwijs een voorschoolprogramma op de opvanglocatie gestart waarbij de gemeente maatjesprojecten (financieel) steunt omdat die bijdragen aan de kennismaking met onze waarden, cultuur en taal;
- ✚ de gemeente schakelt het bedrijfsleven in en daagt hen uit statushouders in dienst te nemen;
- ✚ de gemeente zorgt voor tenminste bed, bad en brood (en begeleiding!) voor uitgeprocedeerde asielzoekers zolang ze (nog) in Nederland zijn;
- ✚ gemeentebesturen maken, in samenspraak met alle organisaties (COA, IND, Vluchtelingenwerk, maatschappelijke organisaties, scholen, kerken en bedrijfsleven) een lokaal beleidsplan voor snelle en efficiënte integratie van nieuwkomers.

## Hoofdstuk 4: Gezin, jeugd en onderwijs

### Waar staat de ChristenUnie voor?

Kinderen en jongeren hebben de toekomst. De gemeente Den Helder moet daarom inzetten op veilige gezinnen, veilige scholen en veilige buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben die zoveel mogelijk dicht bij huis en school kunnen krijgen en dat de zorg past bij de identiteit van het gezin.

### 4.1 Zorg voor kinderen en jongeren

#### Investeren in gezinnen

Het is hoog tijd om meer aandacht te besteden aan sterke en liefdevolle gezinnen. De ChristenUnie wil dat stellen met kinderen handvatten aangereikt krijgen om te kunnen bouwen aan hun relatie en aan het ouderschap. Zo moet de geboortezorg niet alleen gericht zijn op de lichamelijke voorbereiding op de komst van een kindje, maar ook op de mentale voorbereiding. Onderzoek laat zien dat voorlichting en begeleiding positief werken tegen stress in de relatie. Een kind is het beste af als de ouders het samen goed hebben, daarom willen we ouders ondersteunen door ouderschaps cursussen via consultatiebureaus aan te bieden.

In de huidige cultuur zijn de verwachtingen van relaties hoog en tegelijkertijd is trouw in relaties niet vanzelfsprekend. De afgelopen decennia is het aantal echtscheidingen en verbroken relaties fors toegenomen. Voor kinderen is de echtscheiding van hun ouders vaak bijzonder ingrijpend. Steeds meer raken we hiervan doordrongen, zeker als we de verhalen horen over pijnlijke vechtscheidingen. Inzet op ondersteuning en preventie bij relatieproblemen is nodig omdat daarmee kinderen in hun kwetsbare positie worden beschermd en veel relatieleed voor ouders wordt voorkomen. Meer aandacht in de prenatale voorlichting over psychosociale aspecten en veranderingen in de relatie als gevolg van het vader- en moederschap:

- ✚ met professionals uit het veld ontwikkelt de gemeente preventief (v)echtscheidingsbeleid, allereerst gericht op het laagdrempelig en vrijwillig versterken van relaties van alle ouders in Den Helder maar daarnaast ook op tijdige hulp als een scheiding onvermijdelijk is;
- ✚ ouderschaps cursussen en informatie over relatieondersteuning moeten laagdrempelig beschikbaar zijn;
- ✚ extra inzet op initiatieven waarin ouders andere ouders ondersteunen (spreekende voorbeelden zijn Home-Start en de Family Factory).

#### Effectieve ondersteuning

Door de jeugdzorg te decentraliseren heeft het Rijk het vertrouwen uitgesproken in gemeenten dat zij samen met de jeugdzorgaanbieders de jeugdhulp kunnen organiseren. Om de transformatie te laten slagen zal er verder ingezet gaan worden op preventie en vroeg-signalering, zodat kinderen eerder worden ondersteund en geholpen. Ouders en kinderen zijn erbij gebaat als op het juiste moment de juiste zorg beschikbaar is, zo licht of zo zwaar als nodig is. Hiervoor is nodig dat de zorgvrager, het gezin samen met de omgeving en professionals een plan maakt. In het hulpverleningstraject willen

we namelijk de eigen kracht en de netwerken van gezinnen inzetten en versterken. Jeugdhulp moet beschikbaar zijn voor alle kinderen en ouders die ondersteuning nodig hebben.

Om snel hulp te kunnen aanbieden is het belangrijk om de zorg dichtbij plekken te organiseren waar kinderen verblijven. Dit kan door het onderwijs samen met jeugdzorg arrangementen te laten ontwikkelen of de jeugdzorg op scholen spreekuren te geven. De ChristenUnie pleit ervoor expertise in de kinderopvang of school te halen. Zo wordt ingezet op preventie en wordt voorkomen dat op termijn doorstroming naar duurdere en zwaardere vormen van zorg nodig is. Tegelijkertijd ondersteunt het de leerkracht die met zijn of haar zorgen over een kind, samen met de ouders, terecht kan bij een professional.

De ChristenUnie wil extra investeren in pleeggezinnen, gezinshuizen en steungezinnen om het aantal uithuisplaatsingen en opvang in instellingen terug te dringen en zwaardere hulpverleningstrajecten te voorkomen:

- ✚ multi-probleemgezinnen zijn gebaat bij een integrale aanpak waarin betrokken hulpverleningsinstanties nauw samenwerken en daarbij is de aanpak van één gezin, één plan, één coördinator belangrijk;
- ✚ inkoop van jeugdhulp gebeurt niet alleen op prijs, maar vooral op kwaliteit en aansluiting bij identiteit;
- ✚ ouders/gezinnen worden actief gewezen op de mogelijkheid om via een PGB (persoonsgebonden budget) identiteitsgebonden of specialistische zorg in te kunnen kopen als de gemeente deze zorg niet heeft ingekocht;
- ✚ kinderen, jongeren, ouders en scholen worden betrokken bij een integrale visie op jeugdhulp;
- ✚ jongeren die mantelzorger zijn worden optimaal ondersteund vanuit de Wmo, zodat zij gewoon naar school kunnen gaan en vrije tijd hebben;
- ✚ extra zorg voor kinderen die met hun moeder in de vrouwenopvang verblijven;
- ✚ voor zwerfjongeren is er opvang en begeleiding en zogenaamde spookjongeren worden opgespoord;
- ✚ de gemeente biedt tienermoeders ondersteuning, zorg en begeleiding;
- ✚ de gemeente ondersteunt de werving van pleegouders, zodat kinderen, als dat wenselijk is opgevangen kunnen worden in hun eigen omgeving;
- ✚ om gezondheidsproblemen tegen te gaan en het (sociaal) welzijn te bevorderen, zorgt de gemeente ervoor dat ieder kind de mogelijkheid krijgt om te sporten;
- ✚ de krachten te bundelen van zorgprofessionals en politici om de eerste 1001 kritieke dagen van een kind zo goed mogelijk te laten verlopen;
- ✚ voorlichting over digi-veiligheid op scholen en aan ouders waardoor kinderen bewust en veilig leren omgaan met internet en sociale media;
- ✚ het stimuleren en bevorderen van psychische gezondheid bij kinderen en ouders en extra inzet op het voorkomen van depressies en suïcide onder jongeren;
- ✚ de gemeente zorgt samen met de zorgpartners, voor continuïteit van zorg en ondersteuning als jongeren in de jeugdzorg 18 jaar worden.

## Kindermishandeling en Huiselijk geweld

Kinderen hebben het recht om veilig te zijn, om beschermd te worden tegen kindermishandeling. De gevolgen van mishandeling zijn groot. Daarom is het belangrijk dat er extra wordt ingezet op het voorkomen, signaleren en stoppen van kindermishandeling. Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, moet laagdrempelig bereikbaar zijn en bekend bij alle inwoners van Den Helder. Voor slachtoffers van huiselijk geweld moet er passende, hulp en/of een veilige opvang zijn. Opvang het liefst op een plek waar alle hulp onder één dak geboden kan worden. De registratie bij Veilig Thuis en bij de politie moet zo zijn dat het duidelijk is welke vorm van huiselijk geweld er speelt. Zo kan er snel passende handhaving en zorg ingezet worden:

- al bij de zwangerschap vindt er screening plaats op hoog risicosituaties;
- consultatiebureaus (CJG/JGZ) bieden begeleiding in het omgaan met huilgedrag van baby's;
- de ChristenUnie zet zich in voor een aanpak kindermishandeling waarin aandacht is voor preventie en voor het versterken van de interactie tussen kind, verloskunde, onderwijs, wijkteam en Veilig Thuis.

## 4.2 Onderwijs

Voor kinderen en jongeren is het onderwijs een belangrijke plek. Het is een plek waar ze zich cognitief en sociaal ontwikkelen en waar ze andere kinderen en jongeren ontmoeten. De ChristenUnie is voor de vrijheid van onderwijs. Ouders moeten, vanuit hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, kunnen kiezen voor een school die aansluit bij de eigen waarden, identiteit en idealen. De gemeente moet de diversiteit van scholen op levensbeschouwelijke en pedagogische gronden respecteren.

Al het onderwijs is bijzonder. De scholen in Den Helder zijn niet van de gemeente, maar van de samenleving. De gemeente en het onderwijs delen wel de maatschappelijke opdracht om kinderen en jongeren zich optimaal te laten ontwikkelen. In Den Helder biedt het onderwijs gelijke kansen voor alle leerlingen, onafhankelijk van de wijk waarin een school staat of van de financiële situatie van ouders.

De onderwijsbesturen zijn verantwoordelijk voor Passend Onderwijs. Het is heel belangrijk dat Passend Onderwijs, preventie en jeugdhulp goed op elkaar afgestemd worden en dat gezamenlijk datgene georganiseerd wordt wat voor die bepaalde school nodig is. Zo wordt de professionaliteit van scholen en samenwerkingsverbanden benut.

Voor het versterken van preventie en vroeg-signalering werkt de gemeente zoveel mogelijk faciliterend samen met professionals in het onderwijs en in de vroeg- en voorschoolse voorzieningen. Kleine scholen zijn vaak scholen die sterk geworteld zijn in hun omgeving. De ChristenUnie heeft zich zowel op landelijk niveau als op het niveau van de gemeenten altijd ingezet voor kleine scholen. Dat blijft de ChristenUnie in de komende tijd doen. Er is een sterke tendens in de samenleving om kinderen eerder te laten beginnen met leren. De ChristenUnie vindt dat dit een keuze is van ouders zelf. In het geval er sprake is van (taal)achterstanden wijzen consultatiebureaus ouders actief op de mogelijkheden van Vroeg- en voorschoolse voorzieningen.

De toenemende trend om onderwijsinstellingen en kinderopvang samen te voegen tot Integrale Kind Centra (IKC's) biedt aan de ene kant kansen om kinderen vanaf heel jong een doorlopende leerlijn

aan te bieden. Tegelijk mag lokale of regionale samenwerking geen inbreuk vormen op de autonomie van besturen en de identiteit van scholen. Vrijheid van onderwijs vraagt een terughoudende overheid. Samenwerking is goed, samenwerking afdwingen niet.

Helaas ontstaan er regelmatig problemen bij de overgang van kinderen en jongeren van de ene naar de andere vorm van onderwijs. Om die reden stimuleert de gemeente, met oog en waardering voor de eigenheid en identiteit van scholen, samenwerking tussen voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs, maar ook de samenwerking tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs en het onderwijs dat daarop volgt. Zeker als het gaat om kwetsbare jongeren. Dit kan door bijvoorbeeld de inzet van vrijwillige mentoren.

Daarnaast wil de ChristenUnie dat onderwijs, overheid en arbeidsmarkt meer gaan samenwerken. Dat kan door actief de samenwerking te zoeken, maar bijvoorbeeld ook door dat de gemeente in haar aanbesteding aan plaatselijke ondernemers de eis stelt dat stageplekken worden mogelijk gemaakt. Kinderen en jongeren moeten naar school. De gemeente zet daarom maximaal in op het voorkomen van schooluitval. Zoveel mogelijk jongeren in Den Helder halen hun startkwalificatie:

- de ChristenUnie wil dat de gemeente binnen de arbeidsmarktregio inzet op een goede aansluiting van het onderwijs, overheid en het bedrijfsleven in de gemeente Den Helder waarbij vooral aandacht voor arbeidsmarktrelevante vmbo- en mbo-opleidingen;
- in Den Helder krijgen kwetsbare jongeren uit het speciaal onderwijs de juiste begeleiding naar een waardevolle plek in onze samenleving;
- er komt extra begeleiding vanuit wijkteams in samenwerking met het onderwijs voor overbelaste jongeren die door een complexe thuissituatie niet of weinig naar school gaan;
- de ChristenUnie wil dat er bij huisvesting van onderwijs aandacht is voor duurzaamheid en een goed binnenklimaat.

## Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen

### Waar staat de ChristenUnie voor?

Het hebben van werk is belangrijk. Ons werk is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen. Helaas telt Den Helder momenteel zo'n 1800 werklozen en is het voor hen moeilijk om aan een baan te komen. Er zijn daarnaast teveel mensen die ondanks een baan dichtbij of onder de armoedegrens leven.

We leven in één van de rijkste landen ter wereld maar ook in Nederland is armoede en lukt het niet iedereen het hoofd boven water te houden. De ChristenUnie vindt dat niemand in Den Helder aan zijn of haar lot mag worden overgelaten. Dit vraagt niet alleen om een goede manier van omgaan met de sociale zekerheid maar vooral om het scheppen van randvoorwaarden waarbinnen mensen zelf aan perspectief kunnen werken. De ChristenUnie zet zich in voor positief bijstandsbeleid door bijvoorbeeld experimenten met sociale coöperaties, regelluwe zones en vormen van regelarme bijstand en/of vormen van basisinkomen voor specifieke doelgroepen.

### Aan het werk

De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte en middellange termijn. Voor mensen met beperkingen moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten, of dat nou betaald, of via vrijwilligerswerk is. De gemeente geeft hier zelf het goede voorbeeld in en stimuleert bedrijven hier ook actief in. Misbruik van 'gratis werk' (zoals werkervaringsplaatsen) dat ten koste gaat van reguliere arbeidsplaatsen moet worden aangepakt. Re-integratietrajecten die de kansen op betaald werk aantoonbaar verhogen moeten juist worden gestimuleerd. De verhouding tussen uitstroom en subsidie moet realistisch zijn.

De ChristenUnie vindt het belangrijk te benadrukken dat mensen meer zijn dan alleen hun verdienvermogen. Vrijwilligerswerk of op een andere manier participeren in de samenleving kan, zeker voor het welbevinden van iemand, heel waardevol zijn. Ook voor de maatschappij. Met de Participatiewet is de rol van het SW bedrijf (sociale werkplaats) veranderd. Dit vraagt een zorgvuldig proces waarbij de expertise niet verloren mag gaan. Tegelijk zijn gemeenten verplicht beschut werk te bieden. De ChristenUnie is voor een coöperatieve samenwerking tussen Sociale werkplaats en werkgevers. Voor nieuwkomers is het, voor een goede integratie van belang dat zij snel aan de slag kunnen. Ook hier geldt: hoe eerder, hoe beter. Aan vluchtelingen wordt maatwerk geboden om een opleiding te volgen, een leerwerktraject te doen of stage te lopen:

- ✚ de gemeente neemt, in samenwerking met bedrijfsleven, verantwoordelijkheid voor voldoende participatiebanen waarbij het uitgangspunt is: echte banen, echt geld;
- ✚ de gemeente zoekt in samenwerking met het bedrijfsleven naar kwalitatief goede en voldoende beschutte werkplekken;
- ✚ als de gemeente helpt, mag een tegenprestatie worden verwacht passend bij de eigen kennis en talenten van mensen;
- ✚ ondernemers en bedrijven die aantoonbaar succesvolle (re)integratie-trajecten (leerwerktrajecten) bieden worden beloond;



- omdat het belangrijk is dat mensen gaan bewegen en eventueel een taak op zich nemen, krijgen sportverenigingen een rol bij integratie;
- de gemeente moet stoppen met de focus op alleen het verdienvermogen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- de gemeente zet zich extra in om mensen met psychische klachten aan het (vrijwilligers)werk te krijgen;
- in Den Helder komt een lokaal experiment met regelarme bijstand binnen de grenzen van de wet;
- in Den Helder komt er maximale ruimte voor alternatieve re-integratietrajecten, door bijvoorbeeld het instellen van regelluwe zones en door het mogelijk te maken een eigen bedrijfje of onderneming te starten met behoud van uitkering.

### Armoede en preventie

Ook in Nederland is er sprake van armoede. In Nederland leven ruim 400.000 kinderen in armoede. Veelzeggend is dat 60 procent van deze arme kinderen, werkende ouders heeft. De ChristenUnie wil armoede bestrijden. Armoede leidt vaak tot sociale problemen, slechtere schoolprestaties en armoede levert veel stress op. Omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen moet maximaal worden ingezet op preventie en vroeg-signalering. Gezinnen met kinderen verdienen hierbij extra aandacht. Een vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie over gaat moet zoveel mogelijk worden doorbroken:

- er moet doelgerichte en laagdrempelige voorlichting over geld en budgetbeheer aangeboden worden op ontmoetingsplekken in de wijken;
- de gemeente spreekt met woningcorporaties en energieleveranciers af dat betalingsachterstanden tijdig worden gemeld en er pas tot (dreigen met) afsluiting of huisuitzetting wordt overgegaan nadat eerst actief hulp is aangeboden, zeker bij gezinnen met kinderen;
- de gemeente kijkt ook kritisch naar het eigen gedrag als schuldeiser;
- voor mensen met een laag inkomen wordt een collectieve zorgverzekering aangeboden met een aantrekkelijk tarief en scherpe randvoorwaarden zoals o.a. een compensatie van of meeverzekerd eigen risico;
- de toegang tot preventief budgetbeheer voor kwetsbare groepen wordt zo laagdrempelig mogelijk gemaakt;
- o.a. scholen en sportverenigingen wordt gevraagd alert te zijn op signalen van armoede bij kinderen en deze te melden bij het (sociaal) wijkteam;
- ruimhartige compensatieregeling voor chronisch zieken en mensen met een beperking;
- bij regelingen voor minima moet de gemeente rekening houden met de groep die qua inkomen net boven de bijstandsnorm zit;
- één schuldenaar, één regisseur;

- om armoedeval te voorkomen moet ingezet worden op een glijdende schaal voor toekennen van toeslagen en eerlijke voorlichting over de consequenties van het aanvaarden van (deeltijd)werk.

## Schulden

Om te voorkomen dat voor zowel mensen zelf, als ook schuldeisers en samenleving de gevolgen van schulden zich in rap tempo opstapelen moet de gemeente snelle en toegankelijke schuldhelpverlening bieden. Ingewikkelde bureaucratie moet zoveel mogelijk worden vermeden. Het hebben van schulden levert veel stress op en leidt vaak tot geestelijke en lichamelijke klachten. De aanpak van schulden heeft dus haast. Wachttijden moeten zoveel mogelijk worden beperkt en als een schuldhelptraject start moeten schuldeisers zo snel mogelijk worden geïnformeerd. Om een eventuele wachttijd te benutten moet bij het bij de eerste melding gebruikelijk zijn ook andere beschikbare partners in te schakelen. Vrijwilligersorganisaties moeten hierbij ook op steun van de gemeente kunnen rekenen. Dat kan zijn financieel, maar ook in praktische zin, in de aansturing of in kennisoverdracht. En hoewel wij het liefst een samenleving zouden zien waarin voedselbanken niet nodig zijn, zijn wij dankbaar voor het kostbare werk dat zij doen. Ook zij mogen op onze (financiële) steun rekenen:

- na aanmelding moet iemand binnen twee weken bij de schuldhelpverlening terecht kunnen;
- wachttijden worden zoveel mogelijk benut door mensen bijvoorbeeld 'huiswerk' te geven maar ook door actief samen te werken met partners als Schuldhelpmaatje, Maatschappelijk werk, de Voedselbank of de Diaconie;
- de gemeente maakt als regisseur concrete afspraken met deze partners om de hulp te stroomlijnen en biedt daarin ondersteuning aan;
- bij dakloosheid door huurschuld wordt gewerkt aan een gezamenlijke oplossing met woningcorporaties, die zich niet als preferente schuldeiser (schuldeiser met voorrang) mogen opstellen;
- gezinnen met kinderen die te maken hebben met (dreigende) dakloosheid komen in aanmerking voor urgentie;
- in sommige gevallen moet het mogelijk zijn om schulden af te lossen door maatschappelijke inzet.

## Hoofdstuk 6: Kunst, cultuur en sport

### Waar staat de ChristenUnie voor?

Cultuur vormt de ziel van de stad of het dorp. In cultuur wordt de historie van de gemeente en de manier van samenleven van mensen weerspiegeld. In de cultuursector werken professionals en amateurs samen aan het mooier maken van onze samenleving. In cultuur vinden mensen ontspanning en betekenis. Cultuur draagt bij aan een juiste balans tussen in- en ontspanning. De ChristenUnie ziet meerwaarde van groepen mensen die gezamenlijk hun vrije tijd besteden en zet daarom in op het ondersteunen van verenigingen rondom cultuur. Daarbij vindt de ChristenUnie het belangrijk dat kinderen zich leren uitdrukken in muziek, dans en creativiteit. Dat draagt bij aan de individuele ontwikkeling van kinderen en jongeren en daarmee aan een krachtige en creatieve samenleving. De inzet van de gemeente dient gericht op het stimuleren van deelname, kennismaking en aansluiting van cultuur op het onderwijs aan kinderen en jongeren.

De ChristenUnie pleit voor cultuur en sport in de breedte; bereikbaar en betaalbaar voor iedereen. Investeren in dure cultuurgebouwen is soms nodig maar moet kritisch beoordeeld worden op nut, noodzaak en de financiële haalbaarheid en houdbaarheid op lange termijn:

- ✚ het kind-pakket wordt snel en efficiënt ingezet voor kinderen uit gezinnen in Den Helder;
- ✚ evenementen in Den Helder moeten veilig en gezond zijn, goed toegankelijk en er komen heldere (subsidie-) afspraken over afval/duurzaamheid, geluid en volksgezondheid (drank/drugs);
- ✚ de gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen.

### Monumentenbeleid en musea

Cultuur legt de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de al dan niet lange lokale en regionale geschiedenis vindt zorgvuldig plaats. Eventueel wordt hiervoor ondersteuning gegeven aan musea en archieven. Musea hebben een cultuurhistorisch belang. Enerzijds om te bewaren en te beheren, anderzijds om door te geven en te leren. Het biedt ook kansen om mensen te (re)activeren. Wellicht kan de regio een rol spelen bij de bekostiging of kunnen derde (particuliere) partijen worden aangetrokken.

Kerken zijn als religieus erfgoed vaak beeldbepalend en drager van onze culturele identiteit. De komende jaren zullen meer kerkgebouwen hun functie verliezen. Ze komen leeg te staan of kampen met achterstallig onderhoud. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er lokaal zicht is op het aantal kerken en de staat ervan. Vooral ook om kansen voor herbestemming niet te missen en samen met de provincie op tijd in te zetten op behoud van het religieus erfgoed:

- ✚ de gemeente ontwikkelt samen met de provincie een visie over de toekomst van leegstaande/monumentale kerkgebouwen in Den Helder;
- ✚ de ChristenUnie is geen voorstander van een 'automatische' 1% norm van de bouwsom om deze voor kunst te bestemmen, particuliere initiatieven hebben de voorkeur.

## Bibliotheken

Bibliotheken zijn van belang voor het leesonderwijs aan onze kinderen, het bestrijden van laaggeletterdheid en bieden alle inwoners leesplezier en toegang tot informatie (ook digitaal). Bibliotheekvoorzieningen staan echter meer en meer onder druk. Multifunctioneel en innovatief denken kan ook hier de oplossing zijn. Samenwerking met scholen verdient aandacht. Er kunnen ook creatieve, alternatieve haal- en brengsystemen worden ontwikkeld ter versterking of vervanging van het huidige bibliotheekwerk.

## Gebouwen en sportvelden

Beleid op de gebieden sport, cultuur en recreatie richt zich vooral op stimulering van deelname, ondersteuning en faciliteren van verenigingen en initiatieven. Er moet sprake zijn van een gedegen voorzieningen- en accommodatiebeleid. Daarbij zet de ChristenUnie in op toegankelijkheid en bereikbaarheid. Zowel financieel als praktisch. De focus van de gemeente dient te liggen op de breedtesport en amateurverenigingen, en niet op de topsport en geprofessionaliseerde instellingen. De gemeente moet goed in beeld hebben wat de behoeften zijn aan voorzieningen op het gebied van sport en daar een (financiële) meerjarenplanning voor maken. Accommodaties zijn kostbaar en het is van belang dat verenigingen in redelijkheid bijdragen aan exploitatie en onderhoud.

In het accommodatiebeleid van de gemeente wordt getracht alle verenigingen op een passende en eerlijke maar ook financieel gedegen wijze te bedienen. Gebouwen worden zo veel mogelijk multifunctioneel benut, enerzijds om het gebruik te optimaliseren, anderzijds om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, sportverenigingen, kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheken, muziekscholen, zorginstellingen, etc. te benutten en samenwerking te versterken. Soms is er een goede samenwerking met recreatieondernemers mogelijk. Stem accommodatiebeleid af met omliggende gemeenten om na te gaan waar je elkaar kunt versterken en waar je elkaar niet moet beconcurreren.

De ChristenUnie wil dat de exploitatielasten van accommodaties naar beneden gaan door in te zetten op lagere energielasten door het verduurzamen van gebouwen en lichtinstallaties. Bij nieuwe aanbestedingen willen wij dit nadrukkelijk betrekken in de bouwplannen en bij groot onderhoud hiervoor advies inwinnen. Dit stimuleert tevens de werkgelegenheid.

## Sportstimulering

Sporten is niet alleen gezond en leuk maar sport bindt ook samen. Sportstimulering en specifiek het betrekken van minima, ouderen, mensen met een beperking en mogelijk andere doelgroepen is daarom een speerpunt. De ChristenUnie pleit voor open clubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein.

Het creëren of uitbreiden van fiets-, vaar-, wandel-, nordic walking en/of hardlooproutes is een doeltreffende en kostenvriendelijke manier om zowel bebouwde als natuurlijke omgeving voor recreatie en beweging toegankelijk te maken. Zeker als dit in regionaal verband uitgewerkt wordt:

- bij de aanleg van woonwijken wordt uitgegaan van de mogelijkheid tot 'ommetjes' waarbij natuurorganisaties uit de eigen gemeente behulpzaam kunnen zijn;

- in het beleid van de gemeenten wordt ruim aandacht geschonken aan voorlichting aan minima zodat regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken (bijvoorbeeld jeugdsportfonds en participatiefonds);
- in regioverband wordt onderzocht hoe met kleine inspanningen knelpunten in de recreatieve structuren kunnen worden weggenomen en nieuwe routes kunnen worden ontgonnen;
- wijken krijgen de mogelijkheid om naast kinderspeeltoestellen te kiezen voor publieke fitnessapparaten;
- alcohol, roken en sport gaan niet samen en het alcoholgebruik in sportkantine tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten moet worden ontmoedigd (een alcoholconvenant tussen de gemeente en sportverenigingen kan hier een mooi instrument voor zijn voor zover er nog sportorganisaties zijn die geen ontmoedigingsbeleid in hun beleid hebben opgenomen);
- in elke wijk komt een buurtsportcoach om de verbinding tussen sport, onderwijs en zorg te bevorderen;
- elk kind in Den Helder heeft aan het einde van de basisschoolleeftijd het zwem-ABC.

## Hoofdstuk 7: Economie

### Waar staat de ChristenUnie voor?

De lokale overheid speelt, samen met kennisinstellingen, het bedrijfsleven en andere overheden, een belangrijke rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt en de (regionale) circulaire economie. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait niet alleen om groei en consumeren, maar ook om de kwaliteit van leven. Een economie is volgens de ChristenUnie pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt, er coöperatieve relaties ontstaan, als werken en vrije tijd in balans zijn, als groei groen is en grenzen kent.

Het MKB (midden en klein bedrijf) is onmisbaar voor werkgelegenheid, de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de leefbaarheid. De ChristenUnie komt op voor ondernemers. De ChristenUnie in Den Helder wil blijven investeren in goede infrastructuur en betere bereikbaarheid, ook digitaal. De gemeente moet goede voorwaarden scheppen om lokaal en regionaal (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap te stimuleren. Zij stelt zich op als een partner voor ondernemers:

- alle inzet is gericht op het aantrekken van duurzame werkgelegenheid.;
- Den Helder zet zich in voor goede samenwerking tussen de gemeente, de provincie en Noordkop-gemeenten als het gaat om het aantrekken van werkgelegenheid;
- sociale ondernemers krijgen een grotere kans bij aanbestedingen en overheidsinkoop, social return is bij alle aanbestedingen een voorwaarde;
- voor ondernemers wordt één (digitaal) loket geopend met aansluiting bij het Provinciale Loket, waar men met alle (aan)vragen terecht kan;
- het MKB moet eerlijk toegang krijgen tot gemeentelijke aanbestedingen;
- bij de herinrichting of renovatie van de openbare ruimte zorgt de gemeente ervoor dat ondernemers nauw worden betrokken bij de werkzaamheden om draagvlak te creëren en de overlast te beperken;
- de ChristenUnie wil dat de gemeente ondernemers niet frustreert, maar motiveert door alle ondernemers binnen 30 dagen te betalen;
- de inkoop van de gemeente dient zoveel mogelijk lokaal en/of regionaal te gebeuren;
- de gemeente faciliteert indien mogelijk initiatieven om breedband in het buitengebied aan te leggen.

### ZZP-ers

Veel mensen werken als zelfstandige zonder personeel (ZZP-er). Soms verdienen zij minder dan nodig is om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. De gemeente moet wat de ChristenUnie betreft actief gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheden om hen zo nodig te ondersteunen. ZZP-ers worden begeleid en praktisch ondersteund, bijvoorbeeld door de beschikbaarheid van goed en snel internet voor de hele gemeente te bevorderen, één gemeentelijk aanspreekpunt voor ondernemers en flex-plekken in gemeentelijk vastgoed open te stellen voor startups.

Het voeren van een bedrijf aan huis moet voor een kleine zelfstandige niet onnodig moeilijk worden gemaakt. Gemeenten kunnen randvoorwaarden, zoals een goede infrastructuur, bevorderen.

### Duurzame Bedrijventerreinen

De ChristenUnie zet zich in voor de samenwerking tussen ondernemers op de bedrijventerreinen, bijvoorbeeld door het instellen van een ondernemersfonds/parkmanagement om het gebied up-to-date te houden en verduurzaming te stimuleren:

- ✚ bedrijventerreinen in Den Helder maar ook de Regionale binnenhaven hebben goede faciliteiten (parkmanagement/gezamenlijke parkeeroplossingen) en zijn digitaal goed bereikbaar (glasvezel);
- ✚ bedrijfsterreinen worden duurzaam ingericht en functioneren op termijn klimaatneutraal;
- ✚ bedrijventerreinen zijn optimaal ontsloten voor openbaar vervoer en fietsverkeer;
- ✚ geen nieuwe bedrijventerreinen, als er geen duurzame oplossing is voor leegstand op oude bedrijventerreinen.

### Bloeiende binnensteden

De detailhandel verandert van aard en structuur. Hierop moet worden ingespeeld, waarbij aandacht geldt voor de leefbaarheid van de kernen en voor sociale veiligheid van winkelstraten (wonen boven winkels):

- ✚ om het winkelgebied in Den Helder meer te concentreren worden winkelbestemmingen gewijzigd in woonbestemmingen en/of dienstverlening;
- ✚ er komen geen winkelcentra in het buitengebied (grootschalige winkels/ outletcentra), om een levensvatbare middenstand overeind te houden, geen supermarkten en/of kledingzaken op het Ravelijncentrum;
- ✚ door een (gezamenlijke) aanpak van winkelcriminaliteit en een goed winkellocatiebeleid wordt de positie van (kleine) winkeliers verbeterd.

### Recreatie en toerisme

Samen met recreatie- en toeristische ondernemers wordt een plan opgesteld waarin hoogwaardige verblijfsrecreatie in en rond Den Helder wordt gestimuleerd:

- ✚ naast de ontsluiting van toeristische trekpleisters wordt ingezet op een optimale ontsluiting van fietsverbindingen, voor zowel het recreatie als het woon-werk verkeer;
- ✚ behoud natuurschoon en culturele waarde zijn speerpunten;
- ✚ inzet op gebiedspromotie samen met inwoners en lokale ondernemers.

### Koopzondag

Elke gemeente mag volgens de wet zelf bepalen hoeveel koopzondagen er zijn. Wij zien dat als een ongewenste stap richting een 24-uurs economie. Zo'n economie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van een gezamenlijk rustmoment. Een collectieve rustdag komt de samenleving ten goede. Vanuit onze christelijke levensovertuiging is de zondag de daarvoor aangewezen dag. God geeft ons niet voor niets zes dagen om te werken en een zevende dag om te rusten. We zien daarnaast dat door de toename van koopzondagen veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk hebben gekregen en

soms zelfs door eigenaren van winkelcentra worden gedwongen hun winkel op zondag open te stellen. Ook is er vaak sprake van dwang om op zondag te werken via de macht van grote winkelketens. De ChristenUnie blijft zich verzetten tegen uitbreiding van het aantal koopzondagen:

- de verruiming van zondagsopenstelling van winkels wordt zoveel mogelijk beperkt;
- geen verplichte zondagsopenstelling en ondernemers mogen niet contractueel gedwongen worden om op zondag hun winkel te openen.

### Gezonde agrarische sector

Voedsel is een geschenk van God aan mensen. Boeren en tuinders werken aan goed en gezond voedsel en hebben een nauwe verbondenheid met de schepping. De ChristenUnie is trots op onze agrarische sector inclusief bollenbedrijven en heeft hart voor boeren en tuinders. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en leefomgeving. Jonge boeren en tuinders verdienen een goede toekomst:

- bij het opstellen van de visie op het buitengebied wordt ingezet op een toekomstbestendige agrarische sector;
- om verloedering tegen te gaan, ontwikkelt de gemeente beleid voor Vrijkomende Agrarische gebouwen (VAB), bijvoorbeeld door het inrichten van een sloopbank;
- de ChristenUnie vindt dat landbouwbedrijven zich primair moeten richten op de agrarische sector, op het in stand houden van het agrarisch gebied, maar ondergeschikt daaraan krijgen landbouwbedrijven ruimhartig de mogelijkheid nevenactiviteiten uit te voeren zoals landschapsonderhoud, toerisme enzovoort;
- landbouw-, bollen- en visserijondernemingen krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door investeringen mogelijk te maken, voor zover deze een bijdrage leveren aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap;
- boeren krijgen een adequate vergoeding voor natuur- en landschapsbeheer en weidevogelbeheer;
- De gemeente Den Helder heeft beleid op het gebied van dierenwelzijn.

### Visserij

De visserij in Nederland kent een lange economische en culturele traditie. Veelal kleine familiebedrijven leveren een waardevolle bijdrage aan de gemeenschappen waarin ze diepgeworteld zijn. Ze staan dichtbij de natuur, zijn onderdeel van het ecosysteem op zee en hebben passie voor hun werk. De laatste jaren voelen vissers zich echter in hun voortbestaan bedreigd. De ChristenUnie ziet wel een toekomst voor vissers in Nederland en wil ruimte voor een duurzame en innovatieve visserij:

- de gemeente neemt eventuele belemmeringen (in het bestemmingsplan) voor het kweken van vis en schelp- en schaaldieren waar mogelijk weg;
- de gemeente zet zich zoveel mogelijk in gezamenlijkheid met andere gemeenten en de sector in om duurzame en innovatieve visserij te stimuleren en mogelijk te maken;



- + de gemeente houdt bij de ruimtelijke ordening op land en (binnen)water nadrukkelijk rekening met de belangen van de vissers en zet in op multifunctioneel gebruik;
- + de gemeente zet in op het aantrekken van EU-subsidies voor innovatie en duurzaamheid in de visserijsector;
- + Den Helder is een gifvrije gemeente.

## Hoofdstuk 8: Energie, klimaat en milieu

### Waar staat de ChristenUnie voor?

Wij hebben de taak om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Vervuiling van de lucht, verspilling van materialen en uitputting van hulpbronnen vormen een grote bedreiging voor de leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. De ChristenUnie zet daarom in op een snelle en volledige energietransitie binnen één generatie. Er is geen tijd te verliezen. Een schone en circulaire economie levert veel op voor ons en voor volgende generaties: een gezondere lucht, een beter klimaat en een sterkere economie. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol.

Wij willen zo snel mogelijk af van olie, gas en kolen en ruim baan maken voor schone energie. Energiebesparing in de industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit wordt topprioriteit. Auto's zonder uitstoot en energie-neutrale huizen worden de norm. Materialen die de Schepper ons geeft willen wij niet verspillen maar terugwinnen en hergebruiken. Wij kiezen voor de bescherming van waardevolle natuur en een verantwoorde omgang met ruimte en landschap in Nederland.

### 8.1 Energieke gemeente

#### Verbinding lokaal-regionaal

Afstemming in de regio is essentieel, zodat je van elkaar kunt leren en slimme coalities kunt smeden (denk aan bijv. warmtevraag vs. warmteaanbod). De gekozen technieken voor energieproductie moeten passend zijn voor Den Helder.

#### Participatie

Belangrijk is dat omwonenden nauw betrokken worden als het gaat om plannen voor energieopwekking, zoals windmolens, en kunnen meeprofiten van de voordelen. Participatie zorgt ervoor dat lusten en lasten eerlijker worden verdeeld. Participatie kan op allerlei manieren: van een gebieds-gebonden bijdrage die terugvloeit naar de lokale samenleving tot een aandeelhouderschap van inwoners/coöperatie. Belangrijk is wel dat het participeren voor iedereen bereikbaar is (dus ook voor de kleinere portemonnee). Participatie zou hand in hand kunnen gaan met de levering van groene stroom aan inwoners/bedrijven.

#### Afscheid nemen van gas

Inmiddels is de aansluitplicht voor gas op woningen verdwenen. De doelstelling is dat Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Dit betekent nogal wat voor een huiseigenaar. Gemeenten kunnen hier lokaal of regionaal op inspelen door te stimuleren dat er arrangementen gemaakt worden hiervoor. Een inwoner moet op 1 plek terecht kunnen voor zowel technische als financiële arrangementen om zijn eigen woning aan te passen aan de toekomst. Bij de aangeboden oplossingen zou het lokale bedrijfsleven een grote rol moeten spelen. Bij het financiële arrangement kan de gemeente een rol spelen (zo mogelijk samen met de provincie) door een revolverend fonds (fonds waarbij geld terug vloeit en opnieuw ingezet wordt) op te richten en daardoor andere investeerders aan te trekken. Nieuwbouw aansluiten op gas is niet toekomstbestendig. Voor nieuwbouw zijn verschillende alternatieven beschikbaar: onder meer zijn dat warmte koudeopslag (WKO), stadswarmte en de lucht/water-warmtepomp. Deze alternatieven zijn duurzamer, en in veel gevallen

op de lange termijn kosteneffectief. Daarom geldt voor nieuwbouw: geen gasaansluiting tenzij er écht geen reëel alternatief mogelijk is.

## **Zon**

Het wordt tijd dat de grote lege daken van gebouwcomplexen en woningen gevuld gaan worden met zonnepanelen. De gemeente zet zich in om energiecoöperaties te starten, zodat bewoners samen met private partijen met elkaar kunnen investeren in zonne-energie.

## **Energiebesparing industrie**

De lokale industrie wordt uitgedaagd om met elkaar een energiebesparingsconvenant te sluiten. Door samen te werken, brengen bedrijven elkaar tot ideeën en zetten ze extra stappen om energie-efficiënt te worden.

## **Energieopslag: buurtbatterij**

Zodra de Salderingsregeling wordt stopgezet, wordt het voor bezitters van zonnepanelen interessant om energie op te slaan in batterijen. Momenteel worden de eerste experimenten gedaan met zogenaamde buurtbatterijen. Dit zijn gedeelde batterijen waar je als wijk gebruik van kunt maken. De gemeente zal met de netbeheerder in gesprek gaan om te onderzoeken of en waar buurtbatterijen een waardevolle inpassing kunnen krijgen:

- ✚ duurzaamheid pakt de gemeente Den Helder integraal aan en het onderwerp wordt in ieder beleidsstuk waar het relevant is meegenomen;
- ✚ in de verkeers- en vervoersplannen wordt CO<sub>2</sub>-emissiereductie integraal opgenomen waarbij aandacht besteed wordt aan alternatieven voor de auto, het stimuleren van gebruik van openbaar vervoer en fietsverkeer;
- ✚ de gemeente ontwikkelt samen met de provincie een strategie om de energietransitie vorm te geven;
- ✚ de ChristenUnie stimuleert particuliere initiatieven (zoals energiecoöperaties) op het gebied van de klimaatopgave;
- ✚ bij grootschalige energieprojecten is gewenst dat de omgeving kan participeren;
- ✚ coöperaties rondom duurzaamheid/milieu van inwoners en/of bedrijven worden aangemoedigd;
- ✚ de gemeente zorgt ervoor dat de eigen behoefte aan energie duurzaam binnen de landsgrenzen opgewekt wordt;
- ✚ in de komende raadsperiode wordt het gemeentelijke inkoopbeleid volledig duurzaam en eerlijk, dus 100% schone energie uit Nederland en producten die voldoen aan de regels van eerlijke handel;
- ✚ LED-verlichting is de norm bij openbare straatverlichting;
- ✚ de ChristenUnie gaat voor een zuiniger en schoner eigen wagenpark;
- ✚ de ChristenUnie wil versneld onafhankelijk zijn van aardgas ten minste voor 2040;
- ✚ met woningcorporaties wordt afgesproken dat alle sociale huurwoningen in 2030 energieneutraal (nul-op-de-meter) zijn.

## 8.2 Afvalinzameling

De normen voor afvalscheiding worden steeds strenger. In 2020 mag er nog 100 kilo restafval per persoon per jaar zijn. In afval zitten waardevolle grondstoffen die niet verloren mogen gaan. Beter kunnen we afval daarom zien als grondstof. De ChristenUnie vindt dat er voor lastig te verwerken afvalstromen een passende oplossing moet worden geboden:

- ✚ het centraal (in de wijken) inleveren van restafval is een goede manier om afval te scheiden, waarbij wel aandacht moet zijn voor gezinnen (luiers), ouderen, mensen met een beperking en mensen die wonen in hoogbouw;
- ✚ het tegengaan van zwerfafval heeft prioriteit;
- ✚ de gemeente stimuleert ook scholen en maatschappelijke organisaties om afval te scheiden en faciliteert hen hierin zoveel mogelijk;
- ✚ er wordt meegedaan aan landelijke bewustwordingsacties rond afval, zwerfvuil en compost;
- ✚ hergebruik via kringloopwinkels en inlever-stations wordt gepromoot;
- ✚ er wordt onderzoek gedaan naar de vorm van afvalverwerking die het meest effectief is, zowel qua hergebruik van grondstoffen als qua milieuoverwegingen: bronscheiding of nascheiding.

## Groene gemeente

Het is belangrijk om te weten waar ons eten vandaan komt. Daarbij is een betere verbinding tussen stad en platteland van belang. Stadslandbouw is daarom een goed idee. Het verlevendigt de stad, brengt onze voedselproductie dicht bij huis en maakt de openbare ruimte groener en leefbaarder. De gemeente geeft aan welke gronden er geschikt zijn om (tijdelijk) een stadsakker te beginnen.

## 8.3 Toekomstbestendig waterbeheer

'Leven met water' is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden (woonwijken, parkeer- en bedrijventerreinen) en de toename van extreme buien ontstaat toenemende maatschappelijke en financiële schade. De extremen manifesteren zich ook in lange droge, hete periodes. Op beide zijn onze steden niet ingericht. Het is noodzakelijk dat de gemeente een strategie ontwikkelt hoe zij hier mee omgaat en hoe de verwachte schade beperkt kan worden. Een goede samenwerking met de waterschappen is hierin onontbeerlijk. Er moet een plan komen waarin de gemeente en het waterschap het watersysteem als 1 systeem beschouwt, los van de verschillende verantwoordelijkheden. In dit plan komen de benodigde maatregelen te staan en wie daarvoor aan de lat staat. Waterschappen kunnen meer binnenstedelijk investeren dan ze tot nu toe doen, immers het merendeel van hun inkomsten komt uit de bebouwde omgeving. Vervolgens kan met dit plan de samenwerking worden gezocht met de provincie en het deltaprogramma, om de noodzakelijke financiering van de projecten rond te krijgen:

- ✚ er komt de komende raadsperiode een klimaatadaptatieplan dat samen met het waterschap en de corporaties is ontwikkeld;

- inwoners hebben een belangrijke rol als het gaat om waterberging en de gemeente werkt aan bewustwording op dit punt, bijvoorbeeld door een publiekscampagne in samenwerking met bijvoorbeeld de tuincentra (zie voorbeeld operatie Steenbreek of Amsterdam Rainproof);
- er wordt zoveel mogelijk ingezet op een aparte afvoer van regenwater;
- de komende raadsperiode zetten we in op de aanpak van achterstallig rioolonderhoud;
- de gemeente stimuleert de aanleg van groene daken en geeft zelf het goede voorbeeld waardoor we in Den Helder aan meerdere doelstellingen tegelijk werken;
- waterberging, verkoeling, biodiversiteit en zonnepanelen leveren meer rendement.

## Hoofdstuk 9: Wonen en ruimte

### Waar staat de ChristenUnie voor?

Een goed en betaalbaar huis in een prettige wijk, dat is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is helaas niet vanzelfsprekend. Er zijn lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen, duur betaalde woningen staan onder water en de behoefte aan betaalbare huurwoningen in de vrije sector is groot. De ChristenUnie wil dat de lokale overheid met toekomstgericht woningbeleid de woningmarkt stimuleert, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende passende huurwoningen zijn en er ruimte is voor particuliere (nieuw)bouw.

### 9.1 Wonen

Het woonbeleid van de Den Helder moet gebaseerd zijn op de actuele vraag en op toekomstige ontwikkelingen. In de (lokale en/of regionale) woonvisie wordt daarom integraal naar de lokale woningmarkt gekeken en worden de noodzakelijke maatregelen beschreven. Naast woningcorporaties, krijgen ook wijkraden en huurdersverenigingen wat de ChristenUnie betreft een prominente rol bij het opstellen van deze visie:

- ✚ de gemeente Den Helder ontwikkelt een visie op particuliere huur;
- ✚ door middel van een woonvisie met ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen voert de gemeente een integraal en duurzaam woonbeleid;
- ✚ levensloopbestendige woningen zijn de norm;
- ✚ renovaties worden door woningcorporaties aangegrepen om woningen levensloopbestendig te maken.;
- ✚ Den Helder bouwt zoveel mogelijk levensloopbestendige woningen en wijken, ondersteund door een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning, waarbij eventuele belemmeringen in de regelgeving zoveel mogelijk worden weggenomen;
- ✚ ouderen in een koopwoning kunnen gebruik maken van een Blijvers-lening om de woning aan te passen zodat ze er, ondanks toenemende lichamelijke beperkingen, kunnen blijven wonen;
- ✚ woningen worden duurzaam gebouwd en de gemeente zet in op verduurzaming van bestaande woningen (nul-op-de-meter);
- ✚ Den Helder biedt starters de mogelijkheid gebruik te maken van de starterslening en het starterscontract want dit zijn goede instrumenten om (door)starters op de woningmarkt net dat zetje te geven om wel een woning te kunnen kopen;
- ✚ de duurzaamheidslening is in Den Helder beschikbaar.

### Toekomstige generaties

Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin een belangrijke regierol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen (krimp en/of groei) maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied.

De gemeente Den Helder zal duidelijke keuzes moeten maken. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar burgers bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving. Structurele versterking van de (wijk)economie en bereikbare voorzieningen houden krimpregio's leefbaar. Ook is het belangrijk dat de infrastructuur op orde is, zoals publiek vervoer en snel internet:

- de ChristenUnie wil de transformatie van kantoorgebouwen naar woningen krachtig bevorderen om te voorkomen dat gemeenten de verliesposten krijgen van projectontwikkelaars en heeft vooral een rol in wijziging van bestemmingsplannen;
- leegstaand gemeentevastgoed wordt in samenspraak met de gemeente beschikbaar gesteld als startup co-working-spaces die met behulp van collectieve huurovereenkomsten aantrekkelijk zijn voor startups om te gebruiken;
- de gemeente ontwikkelt een plan van aanpak 'asbestsanering' zodat alle gebouwen in Den Helder voor 2024 asbestvrij zijn en zoekt samenwerking met de Provincie hierbij;
- in Den Helder is er blijvend ruimte voor de bouw van zgn. Tiny Houses. (zie: <http://www.tinyhousenederland.nl/>) .

### Woningcorporaties

De ChristenUnie wil dat de gemeente Den Helder woningcorporaties de ruimte geeft om innovatief, vraaggericht en toekomstbestendig te kunnen bouwen maar vraagt daarbij wel duidelijke kaders via een gemeentelijke/regionale woonvisie. In deze woonvisie moet aandacht zijn voor ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen. De komende raadsperiode moet er een plan zijn hoe de bestaande woningvoorraad volledig verduurzaamd wordt. Tegelijkertijd is het goed als corporaties van de keuzes die zij maken nadrukkelijker verantwoording afleggen aan de lokale samenleving (via hun bewoners, via de gemeentelijke aansturing).

Woningcorporaties dragen zorg voor voldoende sociale huurwoningen. Woningcorporaties spelen ook een rol op de koopmarkt. De ChristenUnie zet in op toename van 'sociale koop'. Het is goed dat er steeds meer goedkope koopwoningen komen, waarbij woningcorporaties via Verenigingen van Eigenaren medeverantwoordelijk blijven voor het beheer en de woningen uiteindelijk ook weer terugkopen. Dit helpt de kloof tussen huren en kopen dichten. Woningcorporaties hebben een blijvende taak ten aanzien van de leefbaarheid, op het niveau van de buurt en de wijk. Daarbij organiseren corporaties het leefbaarheidsbeleid niet alleen voor maar vooral mét de bewoners in Den Helder:

- de gemeente besteedt in de prestatiecontracten met de woningcorporaties aandacht aan de beschikbaarheid van goede sociale huurwoningen, de leefbaarheid in wijken en de sociale koopsector;
- de gemeente Den Helder stelt met de woningcorporaties doelen op, gericht op het verbeteren van de energiehuishouding van woningen;
- in de woonvisie komen duidelijke afspraken met de corporaties te staan over de volledige verduurzaming van de woningvoorraad.

## 9.2 Ruimte

De openbare ruimte is van ons allemaal. Vanouds beheert de gemeente de ruimte, maar dat kan ook heel goed door bewoners gedaan worden. Als de bewoners het zelf doen, wordt de kwaliteit van het groen hoger en de wijk leuker: de wijk wordt beter onderhouden en het versterkt de sociale samenhang.

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Maar daarvoor moet je wel goede afspraken met elkaar maken. Inwoners, ondernemers en overheden worstelen met het huidige omgevingsrecht: het is te complex en versnipperd. Een nieuwe Omgevingswet moet hierin verandering brengen. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet de bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale en gebiedsgerichte benadering.

De energietransitie gaat een grote impact gaan hebben op onze ruimtelijke inrichting. In het duurzame tijdperk gaan we allemaal wat merken van energieopwekking. De ChristenUnie wil kortom meer ruimte op de politieke agenda. Inrichting van de ruimte moet aansluiten bij het eigen karakter van landschappen, dorpen en steden. Daarom is het belangrijk dat ruimtelijke beslissingen zo lokaal mogelijk worden genomen, met veel aandacht voor participatie van burgers, bedrijven en belangenorganisaties. Dat zorgt voor optimaal voorbereiden op nieuwe Omgevingswet. De gemeente anticipeert op de invoering van de nieuwe Omgevingswet door het bestuurlijk ambitieniveau te bepalen en te investeren in scholing van ambtenaren en raadsleden:

- ✚ de gemeente wijst deelgebieden aan waar ervaring opgedaan wordt met het werken onder de nieuwe Omgevingswet;
- ✚ bij de voorbereidingen op de Omgevingswet werkt de gemeente nauw samen met de Provincie en de Waterschappen.;
- ✚ door middel van een (beeld)kwaliteitsplan kan een gemeente samen met haar inwoners afspraken maken over de openbare ruimte;
- ✚ de gemeente geeft ruimte aan inwoners om hun wijk of straat in eigen beheer te onderhouden;
- ✚ open landschappen mogen niet steeds kleiner worden door verrommeling, versnippering en opdringerige zichtlocaties langs wegen;
- ✚ onderdeel van het nationale plan energietransitie is ook een samenhangende visie op de ruimte voor duurzame energieopwekking zonder wildgroei maar zorgvuldige planning met participatie van onderop;
- ✚ de gemeente formuleert daarom in de komende periode haar eigen visie op het energielandschap in Den Helder;
- ✚ recreatiegebieden in en om de stad, investeringen in wandel- en fietsgebieden zijn belangrijke uitgangspunten;
- ✚ de ChristenUnie vindt goed beheer en onderhoud belangrijk, waarbij het wegwerken van de onderhoudsachterstand van bruggen en viaducten prioriteit heeft.



## Natuur

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de plattelandscultuur en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente moet bijdragen aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met (historische) landschappelijke elementen:

- geen bezuiniging op natuur- en milieu-educatie;
- de ChristenUnie pleit voor een revolverend landschapsfonds waaruit geleend kan worden om de ontwikkeling van landschapsplannen financieel te ondersteunen;
- de ChristenUnie wil dat natuur zo 'beleefbaar' en toegankelijk mogelijk wordt door aanleg en onderhoud van goede wandel- fiets- en beleefpaden.;
- samenwerking tussen provincie, gemeente, waterschappen, agrarische sector, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en land- en tuinbouworganisaties wordt gestimuleerd.

## Hoofdstuk 10: Mobiliteit

### Waar staat de ChristenUnie voor?

Mobiliteit brengt mensen bij elkaar en is nodig voor een sterke economie. Mobiliteit is in ontwikkeling vanwege digitale innovatie in het verkeer, de financiële houdbaarheid van het huidige openbaar vervoer, de opkomst van elektrische vervoersmiddelen (fiets en auto) en het nog steeds groeiende aantal auto's op de weg. De mobiliteit mag steeds minder negatieve impact hebben op de kwaliteit van onze leefomgeving en de leefbaarheid. Om die reden is de ChristenUnie voorstander van het weren van vervuilende auto's (en scooters) op wegen met een hoge luchtvervuiling. Bijvoorbeeld door het instellen van een milieuzone.

We kiezen voor verduurzaming van de mobiliteit, vermijden van overbodig verkeer, een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten: auto, publiek vervoer en fiets bij het personenvervoer en scheep- en binnenvaart, spoor en weg bij het goederenvervoer. De lokale overheid heeft de verantwoordelijkheid (samen met de provincie en het Rijk) om te zorgen voor infrastructuur van een kwalitatief hoog niveau.

### Fiets

De ChristenUnie wil een ambitieuze fietsagenda voor Den Helder. In de gemeente wordt een lokale fietsagenda ontwikkeld vanwege het toenemende belang van het (elektrische) fietsverkeer. Belangrijke thema's in deze agenda zijn: veiligheid, parkeren, fiets delen en elektrisch fietsen.

### Voetgangers I

Voor ouderen en mensen met een beperking worden de looproutes naar het centrum evenals belangrijke ontmoetingsplekken en (zorg)voorzieningen zoveel mogelijk aangepast naar hun behoeften (comfortzones/geleide-stroken).

### Openbaar vervoer

Bij de transformatie van het openbaar vervoer naar publiek vervoer vindt de ChristenUnie de bereikbaarheid van de (kleine) kernen een belangrijk punt. De provincie is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer, de gemeente voor andere vormen van publiek vervoer, zoals het leerlingenvervoer. De ChristenUnie vindt dat de gemeente en haar inwoners betrokken moeten worden bij de te maken keuzes:

- ✚ OV-bereikbaarheid wordt samen met de Provincie en gebruik makend van nieuwe mobiliteitsvormen ontwikkeld tot een dekkende bereikbaarheid;
- ✚ bus- en tramhaltes zijn toegankelijk voor ouderen en gehandicapten;
- ✚ bij aanbesteding OV zet Den Helder in op schone bussen;
- ✚ waar mogelijk worden combinaties met het doelgroepenvervoer gezocht (regiotaxi's, scholierenvervoer, wmo-vervoer);
- ✚ OV-fietsverhuur op alle OV-knooppunten;
- ✚ sociale veiligheid in de omgeving van haltes, stations en parkeerplaatsen wordt bevorderd;
- ✚ er wordt zo mogelijk aangesloten bij digitale platforms die privaat- en publiek vervoer verbinden.

## Parkeren

Parkeergeld wordt zoveel mogelijk aangewend om de kwaliteit van de openbare ruimte/parkeergelegenheid/wegen en fietspaden te bevorderen:

- bij het bouwen en onderhouden van parkeergarages is (sociale) veiligheid een belangrijk item.;
- er komen meer laadpunten voor elektrische vervoersmiddelen.

## Verkeersveiligheid

Er vindt een goede registratie van ongevallen plaats, zodat de zogenaamde 'black spots' in beeld komen:

- paaltjes op fietspaden veroorzaken veel ongelukken en moeten waar verkeersveiligheid niet in geding is worden verwijderd;
- snel en langzaam verkeer worden zoveel mogelijk gescheiden;
- landbouwverkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden van fietsverkeer;
- grotere vrachtwagens worden bij voorkeur geweerd uit het centrum.;
- de gemeente Den Helder geeft in haar verkeersbeleid voorrang aan kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals voetgangers en fietsen;
- de gemeente Den Helder werkt actief mee aan het realiseren van verkeerslessen, bijvoorbeeld op de scholen en bij instellingen. De gemeente stimuleert dat scholen zich inzetten voor het verkeersveiligheidslabel. ([www.verkeersveiligheidslabel.nl](http://www.verkeersveiligheidslabel.nl)).

ChristenUnie: *samen Waardevol*